

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2009/2010

Nguyen Thu Hang

Technická univerzita v Liberci
Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Zahraničně-obchodní vztahy Vietnamské socialistické republiky a Evropské unie
Foreign trade relationships between the Socialist republic of Vietnam and the
European Union

DP-EF-KEK-2010-57

NGUYEN THU HANG

Vedoucí práce: Ing. Aleš Kocourek, Ph.D. (TUL, katedra ekonomie)

Konzultant: prof. Ing. Jiří Fárek, CSc. (TUL, katedra ekonomie)

Počet stran: 77

Počet příloh: 18

Datum odevzdání: 31.8.2010

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/200 Sb. O právu autorském, zejména § 60 – školní dílo. Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL. Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladu, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše. Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, dne 31. srpna 2010

vlastnoruční podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce panu Ing. Aleši Kocourkovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky během tvorby mé diplomové práce. Vážím si, že jsem poslední dva roky mohla strávit pod jeho vedením a že mi diplomovou práci pomohl dokončit. Díky němu se na své studium dívám velmi pozitivně.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat svým rodičům za obětavou podporu během celého mého studia. Jen jejich zásluhou jsem se mohla poslední dva rok plně koncentrovat na studium.

Anotace a klíčová slova v českém jazyce

Resumé

V diplomové práci jsem se zaměřila na analýzu zahraničně-obchodních vztahů Vietnamské socialistické republiky a Evropské unie. Práce představuje zemi z ekonomického pohledu a národního hospodářství. Zaměřila jsem se také na budoucí perspektivy hospodářského vývoje této země a EU. Práce by mohla sloužit jako příručka pro podnikatelské subjekty vstupující na tento otevřený trh. Nejprve jsem se pokusila popsat několik základních informací o této zemi. Dále jsem se zaměřila na národní hospodářství této země. Součástí této kapitoly je také inflace, přímé zahraniční investice, trh práce, monetární a fiskální politika. Důležitou částí jsou zahraničně-obchodní vztahy VSR. Další součástí je obchod mezi Vietnamem a různými členskými státy EU. V poslední části jsem se pokusila shrnout perspektivy budoucího vývoje.

Klíčová slova

Vietnam, státní zřízení Vietnamu, monetární politika, fiskální politika, hospodářský vývoj Vietnamu, vývoz-dovoz Vietnamu, Evropská unie

Anotace a klíčová slova v anglickém jazyce

Résumé

In my diploma thesis I focused on the analysis of foreign trade relationships between the Socialist republic of Vietnam and the European Union. The thesis presents the country from the economic point of view and national economy. I also focused on future perspective of economical development between this country and EU. The thesis could be used as an information material for businesses entering this market. At first I tried to describe few basic facts about this country. Then I focused to make a summary of the national economy. Part of this chapter is also inflation, foreign direct investment, job market, monetary and fiscal policy. Important part of this thesis is foreign-trade relationships of Vietnam. Another part of this thesis is the trade relationships between different member countries of EU and Vietnam. In the last part of this thesis I tried to summarize the perspectives of future development.

Key words

Vietnam, state system of Vietnam, monetary policy, fiscal policy, economical development of Vietnam, export-import of Vietnam, European Union

Obsah

Obsah.....	6
Úvod.....	11
1. Stručná charakteristika VSR.....	13
1.1. Geografie a obyvatelstva	13
1.2. Státní zřízení.....	14
2. Národní ekonomika VSR.....	16
2.1. Ekonomický růst.....	16
2.2. Inflace.....	18
2.3. Trh práce ve Vietnamu.....	19
2.4. Zahraniční obchod	21
2.5. Přímé zahraniční investice	25
2.6. Fiskální a monetární politika v průběhu období	26
2.6.1. Fiskální politika	26
2.6.2. Monetární politika.....	26
3. Zahraničně-obchodní vztahy VSR.....	29
3.1. Vývoj ekonomické spolupráce mezi Vietnamem a ostatními státy světa.....	29
3.1.1. Formování vztahů mezi Vietnamem a ostatními zeměmi.....	29
3.1.2. Rozvojová spolupráce s ČR.....	30
3.1.3. Hospodářská spolupráce s Evropskou unií	30
3.2. Obchodní politika s ostatními zeměmi EU	32
3.2.1. Obchodní politika Evropské unie.....	32
3.2.2. Obchodní politika zemí EU se světem.....	33
3.3. Obchodní politiky EU pro Vietnam	36
3.3.1. Vývoj od roku 1975 do října 1990.....	36
3.3.2. Vývoj od roku 1990 do současnosti.....	36
4. Obchodní vztahy Vietnam - EU.....	39

4.1.	Obrat exportu Vietnam - EU	39
4.1.1.	Komoditní struktura	41
4.2.	Import z EU na trh Vietnamu.....	46
5.	Vztahy s Vietnamem s řadou členských států EU	50
5.1.	Obchodní vztahy Vietnam - Německo.....	51
5.2.	Obchodní vztahy Vietnam – Spojené království Velké Británie a Severního Irsku	53
5.3.	Obchodní vztahy Vietnam - Francie	54
5.4.	Obchodní vztahy Vietnam - Nizozemsko	55
5.5.	Obchodní vztahy Vietnam - Švédsko	56
5.6.	Obchodní vztahy Vietnam – Česká republika	58
6.	Budoucí perspektivy hospodářské spolupráce mezi VSR a EU	60
6.1.	Výhody a nevýhody vyplývající ze vzájemného obchodu	60
6.1.1.	Výhody.....	60
6.1.2.	Nevýhody.....	61
6.2.	Perspektivy	62
6.2.1.	Perspektivy vývoje obchodu mezi Vietnamem a EU	62
6.2.2.	Výzvy v obchodní spolupráci mezi Vietnamem a EU.....	63
6.3.	Řešení	65
6.3.1.	EU.....	65
6.3.2.	Vietnam.....	66
	Závěr	74
	Seznam použité literatury	76

Seznam použitých zkratk a symbolů

- ACFTA – Zóna volného obchodu mezi ASEAN a Čínou
- ADB - Asijská rozvojová banka
- AIFTA - Zóna volného obchodu mezi ASEAN a Indií a Japonskem
- APEC - Ekonomické seskupení Asie a Tichomoří
- ASEAN – Sdružení zemí jihovýchodní Asie
- ASEM - Euroasijského partnerství zemí Evropské unie a Asie
- EK – Evropská komise
- EU – Evropská unie
- EU15 – EU před východním rozšířením
- GATT – Všeobecná dohoda na clech a obchodu
- GSP – Generalized System of Preferences, Všeobecný systém preferencí
- HDP – hrubý domácí produkt
- IMF – Mezinárodní měnový fond
- JV – Joint venture
- MFN – nejvíce upřednostňovaný národ
- NIZ – nově industrializované země
- PZI – přímé zahraniční investice
- VN - Vietnam
- VSR – Vietnamská socialistická republika
- WB – Světová banka
- WTO – Světová obchodní organizace

Seznam tabulek

- Tab 1: Počet vývozních položek Vietnam do EU 15 (v mil. USD)
- Tab 2: Vývozní položky Vietnamu do 10 nových členských států EU (v mil. USD)
- Tab 3: Podíl exportu na trhu Vietnamu (v %)
- Tab 4: Úroveň rozvoje jednotlivých zemí pro export
- Tab 5: Obrat import-export Vietnam-EU (v mil. USD)
- Tab 6: Hlavní vývozní produkty z Vietnamu do EU v roce 2009 (v mil. USD)
- Tab 7: Hodnota vývozu za každý rok (v mil. USD)
- Tab 8: Obrat vývozu Vietnamu do EU (v mil. USD)
- Tab 9: Obratu vývozu Vietnamu a EU (v mil. USD)
- Tab 10: Obrat vývozu Vietnam- Německo (v mil. USD)
- Tab 11: Dovožní obrat z Německa (v mil. USD)
- Tab 12: Některé typy zařízení dovezených z Německa (jednotky 1000 DM)
- Tab 12: Obchodní obrat mezi Vietnamem a Nizozemskem (v mil. USD)
- Tab 13: Situace ve vývozu z Vietnamu do Švédska v roce 1999
- Tab 14: Obrat export Vietnam-Švédsko v posledních letech (mld. USD)

Seznam obrázků

Obr. 1: Mapa Vietnamu

Obr. 2: Export Vietnamu v roce 2008

Obr. 3: Import Vietnamu v roce 2008

Obr. 4: PZI do Vietnamu 1999 – 2008

Úvod

Vietnam je pro obyvatele většiny členských států Evropské unie zemí vzdálenou a exotickou. Většina z nich tuší, kde se tato poměrně malá země nachází, ale těžko by dokázali popsat její hospodářskou situaci a její vzájemný obchod s Evropskou unií. Tato země je nejnámější hlavně pro svoji produkci obuvi a textilií. Já z Vietnamu pocházím, a protože jsem studovala v České republice, která je součástí Evropské unie, rozhodla jsem se pro toto téma, abych měla představu, o jaké zapojení do světového obchodu jde. Samotnou mě překvapilo, jak rychle se Vietnam zapojil do světové výměny zboží. Také jsem vůbec netušila, jak velký obrat má rodná země realizuje při obchodu s Evropskou unií.

Vietnamský trh se v průběhu posledních deseti až dvaceti velmi rychle rozvinul, a to nejen díky obchodu s Evropskou unií, ale také zahraničním investicím. Země se rychle vyvíjí a to by mohl být motiv pro další firmy, které by chtěly vstoupit na tento trh a realizovat zde přímé investice.

Práci s názvem Zahraničně-obchodní vztahy Vietnamské socialistické republiky a Evropské unie jsem rozdělila do šesti částí. V první části se budu věnovat hlavně obecným informacím o Vietnamu, jeho poloze a státnímu zřízení.

Ve druhé části se zaměřím na národní ekonomiku země. Zmíním se o ekonomickém růstu, inflaci, trhu práce, zahraničním obchodu země a jeho struktuře. Stručně popíšu i přímé zahraniční investice. Poslední částí je pak monetární a fiskální politika v průběhu let.

Třetí část se věnuje zahraničně-obchodním vztahům Vietnamské socialistické republiky. Nejdříve přiblížím vývoj ekonomické spolupráce mezi Vietnamem a dalšími státy světa. Krátce navíc charakterizují rozvojovou spolupráci Vietnamu s Českou republikou. Dále se pokusím shrnout obchodní politiku Vietnamu s Evropské unie a ostatními státy světa.

Čtvrtá část pojednává důkladněji o obchodních vztazích Vietnamu a Evropské unie. Zaměřím se hlavně na strukturu exportu a na jeho komoditní strukturu. Neopomenu ani dovoz z Evropské unie do mé domovské země.

V páté části se pokusím zanalyzovat obchod některých vybraných členských zemí Evropské unie s Vietnamem. Jsou to státy, které jsou pro moji zemi nejdůležitějšími obchodními partnery.

V poslední části mé diplomové práce nastíním budoucí perspektivy hospodářské spolupráce Vietnamské socialistické republiky a Evropské unie. Za prvé zdůrazním výhody a nevýhody vzájemného obchodu. Poté uvedu perspektivy do budoucnosti, které vyplývají ze vzájemného obchodu. Na závěr se pokusím zformulovat několik řešení, které by v budoucnu mohly vést k vzájemnému posílení obchodních vztahů.

Informace jsem nejčastěji čerpala z internetu, ale také samozřejmě z tištěné literatury. Využívala jsem hlavně stránek Statistického úřadu Vietnamu, Státní banky Vietnamu, ale také Českého statistického úřadu.

Mým cílem je, aby tato práce mohla v budoucnu posloužit jako příručka pro firmu, která zvažuje vstup na vietnamský trh. V mé práci by pak mohla získat několik základních informací o tom, jak se trh vyvíjel a jaké jsou perspektivy jeho vývoje. Vietnam má velkou šanci stát se silným partnerem Evropské unie. A to hlavně díky své exotické poloze a levné pracovní síle.

1. Stručná charakteristika VSR

1.1. Geografie a obyvatelstva

Tento stát se nachází v jihovýchodní Asii, leží na poloostrově Zadní Indie. Celková rozloha je 329 560¹ km². Celkem sousedí se třemi zeměmi, a to s Čínou na severu, s Laosem a Kambodžou má společné hranice na západě. Z jihu a východu je obklopen Jihočínským mořem. Celková délka hranic činí 4 639¹ km.

Geografie Vietnamu je velmi rozmanitá. Povrch země je spíše hornatý, při pobřeží země se naopak rozléhají úzké nížiny, které jsou intenzivně obdělávány. Mezi nejúrodnější oblasti patří delta řeky Mekong na jihu a delta Červené řeky na severu. V těchto oblastech se pěstuje hlavně rýže. Červená řeka je velmi významná, v zemi je nejdelší a protíná ji v celkové délce 450² km. Hory dosahují výšky 3000³ m.n.m., nejvyšší horou je Fan Si Pan, který měří 3 142⁴ m.

Vietnam se díky své rozloze rozprostírá do několika klimatických pásem. Počasí je velmi významně ovlivněno monzunem. Do země přichází dva různé a každý ovlivňuje různé části země. Toto monzunové proudění má negativní dopad na místní zemědělskou výrobu.

Země se dělí na 63⁵ administrativních oblastí, tzn. 58 provincií a 5 měst „pod ústřední správou“, ty mají stejná práva jako provincie. Jednotlivé provincie se dále dělí na okresy, střediskové obce a města „pod provinční správou“, na téže úrovni jsou pak také (ve zmíněných 5 městech) městské obvody. Hlavním městem je Hanoj.

Počet obyvatel této země dosahuje hodnoty 88 576 758⁶ v roce 2009. Úředním jazykem je vietnamština, běžně se domluvíme anglicky a francouzsky nebo jazykem mnoha etnických skupin žijících na území Vietnamu. Mezi nejpočetnější menšiny patří Tayové, Thajci,

¹ [12]

² [16]

³ [12], tamtéž

⁴ [11]

⁵ [12], tamtéž

⁶ [19]

Muongové a Khmerové. Oficiální měnou je vietnamský dong (1 USD je zhruba 18000 VND⁷). Nejrozšířenějším náboženstvím je buddhismus, ten vyznává až 86 %⁸ populace, dále křesťanství (katolíci 7 %, evangelíci 1 %), nalezneme zde i vyznavače taoismu, konfucianismu a islámu.

1.2. Státní zřízení

Oficiální název je Vietnamská socialistická republika, v zemi panuje komunistický státní aparát. Ten se dělí do tří různých orgánových systémů:

- Systém zákonodárce (Kongres a rady lidí na všech úrovních);
- Systém vymáhání práva (vlády a výbory lidí na všech úrovních);
- Systém soudních orgánů (lidové soudy a lidové prokury);

Kongres je nejvyšším státním orgánem Vietnamu. Mezi jeho nejdůležitější pravomoci patří, že může vyhlášovat nebo měnit ústavu a zákony. Schází se dvakrát do roka, aby rozhodl o důležitých problémech země. Dalším orgánem je Rada lidí, je to národní shromáždění poslanců, kteří zastupují hlas lidu. Musí mít členy na jednotlivých příslušných úrovních. Je místním orgánem státní moci a rozhoduje o věcech týkajících se obcí a vesnic.

Vláda je výkonným orgánem kongresu, je zodpovědná za konkretizaci ústavy, zákonů a usnesení Kongresu. V čele vlády stojí předseda. Další členové jsou zvoleni z výboru lidí. V kompetenci vlády je zavádění opatření týkajících se hospodářsko-ekonomického rozvoje země.

Soudnictví je také důležitý státní aparát, jehož hlavním cílem je bránit socialismus, chránit státní majetek a majetek kolektivní, svobodu, čest a důstojnost občanů. V čele stojí vrchní soudce.

⁷ [16]

⁸ [16]

Vietnam je socialistickou republikou, tento systém uznává pouze jednu politickou stranu, a to Komunistickou stranu Vietnamu. Tato strana je jediným vůdcem podle ustanovení článku 4 Ústavy z roku 1992 ve Vietnamu. V čele stojí generální tajemník, tuto funkci od roku 2009 vykonává Nong Duc Manh.

Obraz 1: Mapa Vietnamu

Zdroj: Vietnam [2010-08-22]

2. Národní ekonomika VSR

Jeho HDP se blíží 46 mld. USD⁹ a jsou reálné vyhlídky, že bude pokračovat s růstem na úrovni 7 – 8 %¹⁰ za rok.

2.1. Ekonomický růst

Před 20 lety v zemi probíhala stagnace, hospodářský růst byl velmi nízký, a to zejména díky kumulování vnějších půjček. Naopak v dnešní době je Vietnam zemí s vysokým růstem v regionu, stejně jako ve světovém měřítku. Vietnam byl schopen realizovat rozsáhlé investice do rozvoje země a zlepšovat životní úroveň lidí. Tvorba hrubého kapitálu se poměrně rychle zvyšovala, meziročně téměř o 2 %¹¹. K tomuto rychlému rozvoji došlo hlavně díky změně mechanismu řízení země. V souvislosti se změnami Vietnam postupně získává silnější postavení v regionální a mezinárodní integraci.

V letech 1996 - 2000 Vietnam učinil důležitý krok, který měl urychlit proces industrializace a modernizace ekonomiky. Tento proces byl však ovlivněn, a to hlavně finanční krizí v ASEANu, dále přírodními katastrofami, které jsou velmi časté ve Vietnamu a okolních zemích. Přestože vietnamská ekonomika musela čelit těmto nepříznivým okolnostem, stále byla schopna udržet si tempo růstu HDP ve výši 7 %¹² za rok.

V období 2000 až 2005 ekonomika dosáhla vysokého růstu, HDP rostlo v průměru o 7,5 %¹³ za rok. V roce 2005 vzrostl reálný HDP o 8,4 %¹⁴, vyjádřeno v měně dong jde o 838 bilionů VND, tato částka odpovídá přibližně 640 USD/obyv. za rok. V roce 2005 Vietnam zaujímal první místo v exportu pepře na světě, druhé místo patří rýži, mezi další důležité vývozní komodity

⁹ [18]

¹⁰ [18], tamtéž

¹¹ [18], tamtéž

¹² [18], tamtéž

¹³ [18], tamtéž

¹⁴ [18], tamtéž

patří káva, kešu a pryž. I přes tento fakt není země potravinově soběstačná, dováží necelou 1 mld. t potravin za rok.

Import a export zaznamenal v letech 2000-2005 několik pozitivních změn. Těžký průmysl a nerostné suroviny zaznamenaly pokles ze 37,2 %¹⁵ v roce 2000 na 36 %¹⁶ v roce 2005. Podíl zemědělství, rybolovu a lesnictví se také snížil z 29 % na 24 %¹⁷, naopak došlo k růstu podílu lehkého průmyslu a řemesel, a to konkrétně z 38,8 % na 39,8 %¹⁸.

Světová ekonomika začala výrazně upadat s nástupem globální hospodářské recese v roce 2009. Vietnam patřil mezi skupinu ekonomik, kde se projevy této krize začaly projevovat déle v porovnání s rozvinutými regiony. Očekává se, že k celkovému oživení ekonomiky bude docházet velmi pomalu. Růst HDP ve Vietnamu dosáhl 6,18 %¹⁹ v roce 2008, tj. téměř o 1 % nižší než byl stanovený cíl vlády a o 2,3 %²⁰ nižší než byl růst HDP v roce 2007.

Vietnam má naplánovaný hospodářský rozvoj na 5 let. Mezi léty 2006 – 2010 by HDP mělo vzrůst o téměř 100 % na obyvatele, tedy do roku 2010 na 1050-1100 USD²¹ (v roce 2005 dosáhl přibližně hodnoty 600 USD).

Podíl hospodářských odvětví na HDP do roku 2010:

- Zemědělství, lesnictví a mořské plody: 15 -16 %²²;
- Průmysl a stavebnictví: 43-44 %²³;
- Ostatní služby: 40-41 %²⁴.

Podíl míry mobilizace ve státním rozpočtu dosáhl zhruba 21-22 %²⁵ na HDP. Celkový vývoz vzrostl o 16 %²⁶ ročně. Investice do zlepšení životní úrovně představují 40%²⁷ HDP. Tato investice zahrnuje 65 % domácího kapitálu a 35 %²⁸ zahraničního kapitálu.

¹⁵ [18]

¹⁶ [18], tamtéž

¹⁷ [18], tamtéž

¹⁸ [18], tamtéž

¹⁹ [18], tamtéž

²⁰ [18], tamtéž

²¹ [18], tamtéž

²² [18], tamtéž

²³ [18], tamtéž

²⁴ [18], tamtéž

²⁵ [18], tamtéž

²⁶ [18], tamtéž

²⁷ [18], tamtéž

2.2. Inlace

V současné době čelí Vietnam silnému inflačnímu tlaku. Míra inflace je téměř dvojnásobná ve srovnání s ostatními zeměmi v regionu.

V roce 2007 dosahovala inflace velmi vysokých čísel, konkrétně 12,63 %²⁹. V roce 2008 vzrostla na hodnotu 22,3 %³⁰. V první čtvrtletí roku 2008 začala klesat a ustálila se na 9,19 %³¹, třikrát vyšší než ve stejném období roku 2007.

Inlace ve Vietnamu je důsledkem kombinovaného dopadu všech tří forem inflace: měnová inflace (hlavní forma), poptávková inflace a inflační nárůst nákladů.

- 1) Měnová inflace: V roce 2007 byl poskytnut velký objem peněz na nákup cizí měny z jiných zdrojů, množství peněz v oběhu se zvýšilo o více než 30 %³².
- 2) Poptávková inflace: V zemi došlo ke zvýšení investic, včetně veřejných investic a investic do podniků, s tím souvisí zvýšení cen paliva a zvýšení poptávky po surovinách, po technologických zařízeních. To vše vede k růstu příjmů obyvatelstva, roste také agregátní poptávka. Vzniká situace, kdy agregátní nabídka nemá dostatek zboží a nedokáže udržet krok s agregátní poptávkou. Všechny výše uvedené faktory způsobují inflaci, zvyšují se ceny některých výrobků a služeb, hlavně potravin.
- 3) Inflační nárůst nákladů: Ceny surovin, paliv (zejména ropy, petrochemických produktů, oceli, apod.) ve světě v posledních letech prudce vzrostly. Vietnam, jako země silně závislá na dovozu (dovoz představoval 90 % HDP), odráží ceny dovážených surovin v tržních cenách hotových výrobků.

Inlace má vliv na vývoj růstu HDP, tedy zhoršuje ekonomiku země a omezuje produkci v podnikatelském sektoru.

²⁸ [18], tamtéž

²⁹ [18]

³⁰ [18], tamtéž

³¹ [18], tamtéž

³² [18], tamtéž

2.3. Trh práce ve Vietnamu

V roce 2006 bylo ve Vietnamu ekonomicky aktivních obyvatel 45,628³³ tis. obyvatel, došlo tedy ke zvýšení o 2 % oproti roku 2005, kdy ekonomicky aktivních obyvatel bylo 44,608³⁴ tis.

Charakteristika trhu práce:

- 1) Ve Vietnamu je velmi patrné nerovnoměrné rozdělení práce mezi městskými a venkovskými oblastmi. Venkovské oblasti představují 75,03 %³⁵, naopak městské oblasti představují 24,97 %³⁶. Nejvíce pracovníků se soustřeďuje ve třech oblastech, oblast Červené Delty (22,11 %), Delta Mekongu (21,37 %) a severozápad země (3,15 %).
- 2) Pracovní sílu tvoří velký počet mladých lidí. Z celkové pracovní síly je 94,2 %³⁷ lidí v produktivním věku. Skupina mladých pracovníků ve věku 15-34 let představuje 45,46 %, skupina pracovníků středního věku, tj. 35-54 let představuje 46,36 % a skupina starších osob, tzn. nad 55 let tvoří pouze 8,18 %³⁸.
- 3) Problém současné pracovní síly je poměrně nízká kvalifikace, nízká kvalita vzdělávání. Dosažený stupeň vzdělání mnohdy nesplňuje požadavky na trhu práce. Lidé se snaží dosáhnout určitého stupně vzdělání, nyní krátkodobé odborné vzdělání představují asi 80 %³⁹ pracovních sil. V zemi je výrazný nedostatek high-tech pracovníků, pracovníků služeb, tzn. v oblastech finančnictví, bankovníctví, cestovního ruchu, prodeje, atd. Vietnam je tedy nucen najímat zahraniční pracovníky, aby vykonávali tyto pozice, které jsou velmi podstatné pro celkový růst ekonomiky a příliv investic do země. Pracovníci, kteří odchází do zahraničí jsou lidé, kteří dosáhli nižšího vzdělání, základního nebo středního a většinou vykonávají manuální práce.
- 4) Trh práce ve Vietnamu vyžaduje zaměstnance s odbornou znalostí práce se stroji a moderními zařízeními, které jsou v souladu s mezinárodními standardy. Místní obyvatelé nemají mnohdy dostačující kvalifikaci na tyto pozice. Proto je konkurenceschopnost na trhu práce velmi nízká, hlavně na trhu práce, který

³³ [14]

³⁴ [14], tamtéž

³⁵ [14], tamtéž

³⁶ [14], tamtéž

³⁷ [14], tamtéž

³⁸ [14], tamtéž

³⁹ [14], tamtéž

vyžaduje vyšší stupeň vzdělání. Jedná se o průmyslové zóny a vývozní zpracovatelské zóny a zahraniční trh práce.

Zvyšuje se směna za práci, ale liberalizace práce je stále omezená. Pružnost trhu práce není vysoká, zejména v přesunu mezi domácími a zahraničními trhy práce, naopak pružnost mezi regiony a sektory je omezená. Stále existuje mnoho překážek, na trhu práce je vyšší poptávka po zaměstnancích s vysokou kvalifikací.

Obecně lze říci, že se v současné době rapidně zvyšuje počet kvalifikovaných zaměstnanců ve všech oblastech hospodářství. Zahraniční zaměstnanci pracují ve Vietnamu, zejména v sektoru služeb, v oblasti budování infrastruktury, těžbě ropy a zemního plynu, výstavbě velkých projektů, tedy hlavně v oblastech, ve kterých je zapotřebí kvalifikace, která je v zemi nedostatečná. Tito pracovníci mají tendenci zůstat napořád. Vietnam se neustále snaží zdokonalit systémy v oblasti trhu práce.

„Podle Statistického úřadu ve Vietnamu byla nezaměstnanost v městských oblastech v roce 2009 4,66 %, došlo ke zvýšení o 0,01 % oproti roku 2007. Cyklická nezaměstnanost ve stejném období byla 5,1 %, zvýšení o 0,2 % ve srovnání s rokem 2007. Na venkově je nezaměstnanost vyšší, přibližně 6,1 % v městských oblastech je pak 2,3 %. Ve venkovských oblastech je často zaměstnanost vyšší v porovnání s městem“⁴⁰.

„V roce 2009 bylo ve Vietnamu vytvořeno 1,51 miliónu pracovních míst, bylo tak dosaženo 88,8 % předpokládaného plánu. Nově vytvořená pracovní místa byla rozložena na 1,437 miliónu pracovníků v zemi, více než 73 000 tvoří exportní pracovníci“⁴¹.

„Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Vietnamu si v roce 2010 dalo za cíl vytvořit pracovní místa pro 16 miliónů pracovníků. O vývoji zaměstnanosti v zemi si naplánovala vytvořit 1,515 miliónu, vývozní pracovníci by měli tvořit 85 000 lidí. Kromě toho Ministerstvo práce a sociálních věcí ve Vietnam rovněž usiluje o snížení nezaměstnanosti ve venkovských oblastech pod 4,7 %“⁴².

⁴⁰ [18]

⁴¹ [18], tamtéž

⁴² [18], tamtéž

2.4. Zahraniční obchod

Obrat importu a exportu v lednu 2010 dosahoval hodnoty 10,97 mil.USD⁴³, snížil se o 14,7 % v porovnání s prosincem roku 2009. Zejména dovozy činily 5,96⁴⁴ miliardy USD, snížily se o 19,4 %, což odpovídalo 1,44 miliardy USD⁴⁵. Vývozy dosáhly více než 5,01 mld. USD⁴⁶, poklesly o 8,3 %, respektive o 454 mil. USD⁴⁷. Deficit obchodní bilance v lednu 2010 byl 945 mld. USD⁴⁸, tj. méně než polovina deficitu obchodní bilance v prosinci 2009.

Struktura importu a exportu podle komodit

Celkový obrat vývozu v lednu 2010 dosáhl hodnoty 5,01 mld. USD, z toho zahraniční kapitálové investice činily 2,39 miliard USD., došlo k jejich snížení o 6,4 % v porovnání s prosincem roku 2009.

Mezi hlavní vývozní komodity, které směřují do EU patří obuv, textil, káva, kožené výrobky, bytový nábytek, hračky a sportovní vybavení, keramika, strojní a elektrická zařízení a mořské plody. Tyto položky obvykle dosahují asi 75 %⁴⁹ vývozního obratu. Od roku 1996 do současnosti se mění struktura vývozu, začínají se vyvážet hračky pro děti, sportovní potřeby, nábytek a keramické výrobky. Vývozní obrat roste pomalejším tempem.

Od roku 1998 se hlavní vývozní položky zaměřují na pět skupin, tj. textilie, obuv, káva a čaj, mořské plody a rukodělné výrobky.

⁴³ [18]

⁴⁴ [18], tamtéž

⁴⁵ [18], tamtéž

⁴⁶ [18], tamtéž

⁴⁷ [18], tamtéž

⁴⁸ [18], tamtéž

⁴⁹ [18], tamtéž

Tab 1: Počet vývozních položek Vietnam do EU 15 (v mil. USD)

	1998	1999	2000	2001	2002
Mořské plody	91,5	89,1	100,3	116,7	97,9
Káva a čaj	203	210,9	204,2	201,8	170,5
Textile	516,4	555,1	609	607,7	551,9
Obuv	626,9	937	1039,2	1163	1327,9
Rukodělné výrobky	-	59,7	111,3	119,2	149,5

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Tab 2: Vývozní položky Vietnamu do 10 nových členských států EU (v mil. USD)

	1998	1999	2000	2001	2002
Káva	6,23	5,77	9,15	12,03	17,5
Čaj	0,78	0,98	2,07	2,19	2,44
Rýže	5,82	19,36	11,62	15,44	1,82
Obuv	8,18	11,6	15,85	12,45	13,51
Textil	45,66	53,82	54,75	68,59	66,82
Pepř	0,85	2,13	2,46	1,32	1,94
Rukodělné výrobky	2,31	2,53	2,26	4,26	5,69
Elektronické součástky		0,02	0,16	0,2	2,12
Jídlo	11,28	13,32	11,11	12,04	9,9
Mořské plody	1,24	0,16	0,52	1,69	6,6

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Vietnam exportuje hlavně do EU15, v poslední době došlo k několika změnám. Nejedná se pouze o export polotovarů, zpracovaných potravin či rukodělných výrobků, ale vyváží se i další druhy zboží, jako je elektronika a elektrické spotřebiče. Zvyšuje se také vývoz zboží s vyšší kvalitou, hlavně elektronické zboží, které tvoří značný podíl vývozu na tento trh. Podíl těchto výrobků zaujímá 70 %⁵⁰ vývozu země do EU15. Od roku 1996 Vietnam rapidně zvýšil svůj vývoz průmyslových výrobků do EU15, jako jsou obuv a oděvy. Pro nové členské země EU zůstává struktura exportu stejná jako pro EU15.

⁵⁰ [18]

Struktura importu a exportu podle zemí

Obrat zahraničního obchodu v roce 2003/2004 činil 58,5 mld. USD⁵¹. Největším obchodním partnerem Vietnamu v uvedeném roce byly USA, Čína, země EU a Japonsko.

Tab 3: Podíl exportu na trhu Vietnamu (v %)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
ASEAN	18,3	22,8	19,5	24,3	27	18,1	17	14,5	15
EU	13,2	12,4	17,5	22,7	22,5	19,6	20	18,9	18
Japonsko	26,8	21,3	15,6	15,8	16,0	17,8	16,7	14,6	15
Čína	6,6	4,7	5,7	5,1	7,7	10,6	9,4	8,9	9
Austrálie	1,0	0,9	2,0	5,0	7,3	8,8	6,9	8	7
Amerika	3,1	2,8	3,0	5,0	4,5	5,1	7,1	14,5	19

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Do roku 1996 byl trh EU pro Vietnam třetí nejdůležitější místo s 12,4 % a dosahoval hodnoty 7 256 mil. USD⁵² na celkovém vývozu země. V témže roce se EU rozhodla zřídit univerzální preferenční celní nařízení pro Vietnam. Od roku 1997 toho Vietnam využil a export do EU prudce stoupl z 12,4 % na 17,5 %, ⁵³dosáhl tak hodnoty 9 185 mil. USD. Trh EU se tak stal druhým nejdůležitějším po trhu ASEANu. Podíl vývozu se stále rozšiřoval a v roce 1999 činil 22,5 %, tedy 11 136 mil. USD⁵⁴. Export do ostatních asijských zemí roste pomaleji, export na trh EU roste v porovnání velmi rychle. Od roku 2000 se Vietnam prostřednictvím ASEANu stal předním vývozcem na trh EU. Tuto pozici si udržel následující tři roky. Od roku 2002 také prudce vzrostl vietnamský vývoz na americký trh, a to díky uzavření obchodních dohod mezi USA a Vietnamem. Část vývozu tvořily textilní a mořské produkty z Vietnamu, omezil se export těchto komodit na trh EU, ale i nadále zůstává jako jeden z hlavních exportních destinací.

V roce 2008 byl trh USA největší, na který Vietnam exportoval. Na celkovém vývozu se podílel 22,23 %. Vývoz do EU se podílel 20,32 %, byl druhým největším zahraničním trhem. Dále následují trhy jako ASEAN s 19,09 % a Japonsko s 15,99 %.⁵⁵

⁵¹ [18]

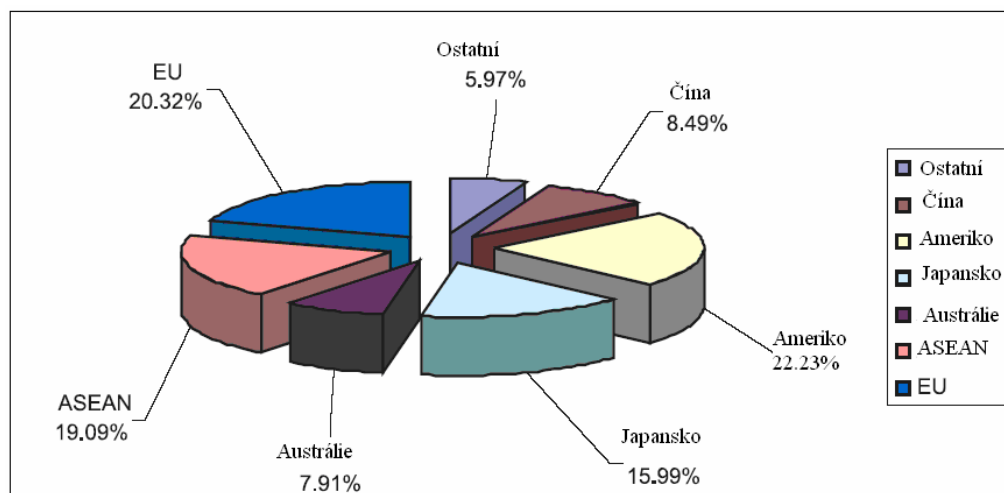
⁵² [18], tamtéž

⁵³ [18], tamtéž

⁵⁴ [18], tamtéž

⁵⁵ [18], tamtéž

Obr. 2: Export Vietnamu v roce 2008

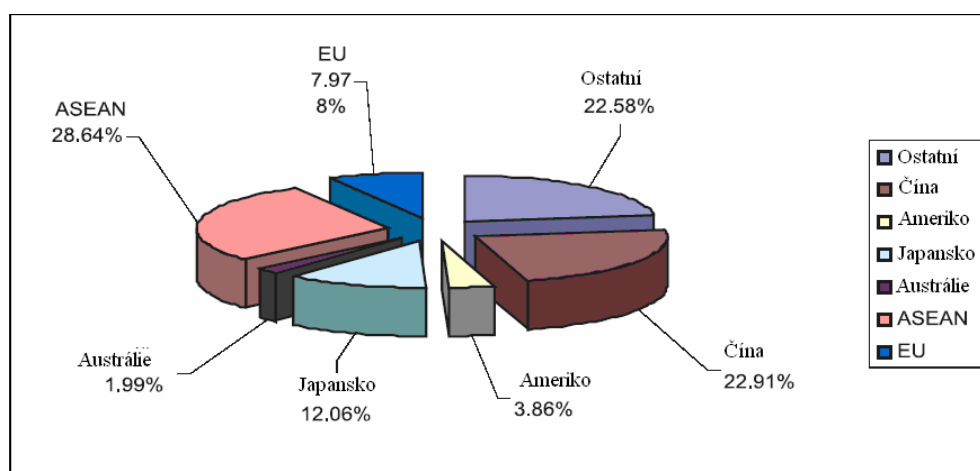

Zdroj: European Union, Economic and Commercial Counsellors, [2010-08-22].

Vietnam importoval v roce 2008 nejvíce z Číny. Import činil hodnoty 22,91 % na celkovém dovozu. Vietnam dovezl komodity v hodnotě 15,4 mld. USD z Číny, tj. nárůst o 23,2% oproti roku 2007. V důsledku toho vznikl velký deficit platební bilance s touto zemí, přibližně se jedná o 10,8 mld. USD, tj. o 1,7 mld. USD vyšší než v roce 2007.⁵⁶

V roce 2008 byl také zaznamenán výrazný nárůst importu z ostatních devíti zemí ASEANu. Tento import tvoří 28,64 % na celkovém dovozu, jde o dovoz ve výši 19,5 mld. USD⁵⁷. Členské země ASEAN spolu začaly silně spolupracovat v posledních letech.

Obraz 3: Import Vietnamu v roce 2008

Zdroj: European Union, Economic and Commercial Counsellors, [2010-08-22]

⁵⁶ [18]

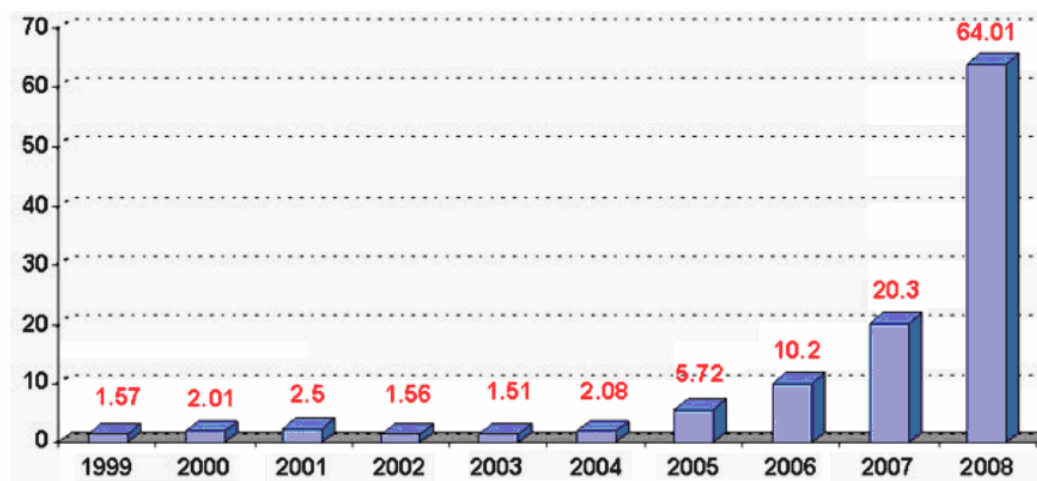
⁵⁷ [18], tamtéž

2.5. Přímé zahraniční investice

V roce 2008 byla ve Vietnamu realizována řada přímých zahraničních investic, nejvíce od roku 1980 dodnes. Celkové zahraniční investice ve Vietnamu dosahovaly hodnoty 64 mld. USD, z toho 60 mld. USD činily přímé zahraniční investice, zbývající 4 mld. USD byly investovány do projektů PZI.⁵⁸ V roce 2009 bylo realizováno 1 171⁵⁹ nových projektů PZI s licenci. Podstatný nárůst přílivu přímých zahraničních investic byl zaznamenán v letech 2007 a 2008. Tento výrazný růst byl úzce spjat s výhodou členství ve WTO a následné stejné podmínky pro zahraniční a místní investory.

Nicméně efektivní využití zdrojů PZI ve Vietnamu zůstává nízké, jen 11,5 mld. USD z 64 mld. USD⁶⁰ PZI v roce 2008. Zpoždění nastalo kvůli špatné infrastruktuře a nedostatku pracovních sil, to byly hlavní překážky k realizaci toků PZI.

Obraz 4: PZI do Vietnamu 1999 – 2008

Zdroj: Ministry of Planning & Investment, , [2010-08-22]

„V roce 2009 směřovalo nejvíce PZI do odvětví průmyslu a stavebnictví, PZI tvořily 32,6 mld. USD, tedy 54,1 % z celkových PZI. Do služeb směřovalo pouze 27,4 mld. USD, tj. 45,5 % z celkových PZI. V oblasti nemovitostí bylo získáno 23,6 mld. USD od zahraničního investora, to činilo 36,8 % z celkové zahraniční investice. Přímé zahraniční investice, které směřují do zemědělství a lesnictví tvořily 252,1 mil. USD⁶¹.

⁵⁸ [17]

⁵⁹ [17], tamtéž

⁶⁰ [17], tamtéž

⁶¹ [17], tamtéž

2.6. Fiskální a monetární politika v průběhu období

2.6.1. Fiskální politika

Fiskální a daňová politika mají zvláštní význam v oblasti obchodu a pohybu mezinárodního kapitálu.

Dne 26. ledna 1991 byl na Národním shromáždění přijat zákon o vývozu a dovozu, který upravuje veškeré záležitosti týkající se dovozu a vývozu, zabývá se hlavně cly, obchodními kvótami, daňovými sazbami, apod. V roce 1996 snížil Vietnam kvůli závazkům s MMF vývozní a dovozní sazbu daně několika položek, aby vyhovoval hospodářské situaci země.

Do června 1998 se dovozní cla ve Vietnamu dělí do 3 280 skupin podle zboží, jejich sazba daně se pohybuje v rozmezí od 0 % do 60 %. V roce 1999 Vietnam změnil některé články o vývozních daních z roku 1991. Vývozní a dovozní daně se ve Vietnamu skládají ze tří kategorií:

- ✓ *Běžná sazba daně* (použitelná pro dovezené zboží pocházející ze zemí, které nesouhlasili s doložkou nejvyšších výhod v obchodních vztazích s Vietnamem).
- ✓ *Preferenční daňová sazba* (použitelná pro dovezené zboží pocházející ze zemí, které souhlasili s doložkou nejvyšších výhod v obchodních vztazích s Vietnamem).
- ✓ *Zvláštní preferenční sazba daně* (použitelná pro dovezené zboží pocházející ze zemí, které mají zvláštní dohody o dovozní dani s Vietnamem).

2.6.2. Monetární politika

Vláda se spolu s Národním shromážděním a Národní bankou stará o monetární politiku. Státní rozpočet je dopředu naplánován a hlasuje se o něm, vláda je pak zodpovědná za jeho dodržování. Mezi nejdůležitější cíle monetární politiky patří stabilizace hodnoty měny, kontrola růstu míry inflace, socio-ekonomický vývoj společnosti, bezpečnost a dodržování životního standardu obyvatelstva a zajišťování národní obrany.

Vláda si své cíle stanovuje vždy jednou za pět let na pětileté období. Na formulaci celé strategie se podílí dohromady s Národní bankou. Každoročně pak Národní banka Vietnamu vydává výroční zprávy, které popisují, jak si ekonomika v daném roce vedla.

Jako nástroje monetární politiky Národní banka nejčastěji využívá operací na otevřeném trhu nebo intervenuje na devizové burze. V posledních letech se operace na otevřeném trhu staly velmi oblíbeným nástrojem, protože velmi dobře kontrolují likviditu.

V roce 2005 si vláda Vietnamu stanovila za cíl dosáhnout růstu ekonomiky ve výši 8,5 %⁶² a inflace ve výši 6,5 %⁶³. Tohoto cíle bylo téměř dosaženo, růst se pohyboval kole 8 %⁶⁴ a inflace dosáhla asi 8,5 %⁶⁵.

Dopady monetární politiky ve Vietnamu v oblasti mezinárodních vztahů lze rozdělit do několika etap:

V letech 1988-1991 došlo ke změně ve směnných kurzech. Důležitou změnou bylo sjednocení několika kurzů. Díky tomu a dalším zásahům státu, jako je např. snížení vládních výdajů, úvěrové omezení, atd. se podařilo zastavit inflaci ve Vietnamu a země se postupně z období recese dostala do období rozvoje.

Od roku 1992 do roku 1997 politiky směnných kurzů byly upraveny tak, aby snižovaly inflaci a přilákaly zahraniční investice. Vietnam se snažil udržet kursovou politiku ve stabilním nominálním kurzu. Stabilní nominální kurz byl v tomto období dočasný pozitivní příspěvek ke snížení inflace, lákání zahraničních investic, zvyšování ekonomického růstu nad 8 %⁶⁶ ročně.

Od roku 1997 do současnosti jsou kursové politiky provozovány s cílem čelit dopadu finanční krize. V říjnu 1997 se státní banka rozhodla rozšířit směnný kurz na mezibankovní trh od $\pm 5\%$ do $\pm 10\%$ ⁶⁷. Rozšířená obchodní marže zvyšovala tržní sazby.

⁶² [6]

⁶³ [6], tamtéž

⁶⁴ [6], tamtéž

⁶⁵ [6], tamtéž

⁶⁶ [6]

⁶⁷ [6], tamtéž

Od roku 1999 státní banka oznámila ukončení oficiálního směnného kurzu a místo toho zveřejňuje na mezibankovním trhu pouze průměrný směnný kurz. Od té doby až dosud byl směnný kurz vytvořen na základě tržního mechanismu. Aby se místní měna udržela na světovém trhu, existují hospodářské vztahy mezi domácí a zahraniční měnou.

Stručně řečeno, fiskální a monetární politika mají pozitivní dopad na hospodářský vývoj v posledních letech ve Vietnamu. Fiskální a monetární politika udržují stabilitu a růst ekonomiky, překonávají negativní důsledky dopadů finanční krize.

3. Zahraničně-obchodní vztahy VSR

3.1. Vývoj ekonomické spolupráce mezi Vietnamem a ostatními státy světa

Vietnam rozvíjel svoji ekonomickou spolupráci s okolním světem již v roce 1986, byl to významný krok k otevřené ekonomice a rozvíjení obchodních vztahů s jinými ekonomikami. Hlavním cílem je neustále rozšiřování trhu se zbožím a službami.

3.1.1. Formování vztahů mezi Vietnamem a ostatními zeměmi

V roce 1986 Vietnam začíná měnit systém z cenzurované ekonomiky na otevřenou ekonomiku. Velmi důležitým mezníkem je rok 1993, v této době začal Vietnam spolupracovat s Mezinárodním měnovým fondem, Světovou bankou a Asijskou rozvojovou bankou. V roce 1994 si podal žádost o přistoupení k Všeobecné dohodě o clech a obchodu, o rok později se rozhodl pro členství ve Světové obchodní organizaci a opět podal žádost, které bylo vyhověno až v roce 2006 (do této doby Vietnam již uskutečnil 30 úspěšných jednání o zónách volného obchodu). V roce 1995 Vietnam také vstoupil do Sdružení zemí jihovýchodní Asie, tím vstoupil do zóny volného obchodu mezi členskými zeměmi a také mu byl poskytnut program celního zvýhodnění. V roce 1996 se Vietnam stal členem Euroasijského partnerství zemí Evropské unie a Asie, podílel se na zakládání tohoto Společenství. V roce 1998 se stal oficiálně členem Ekonomického seskupení Asie a Tichomoří. V roce 2002 pak začíná jednat v rámci členství ve Sdružení zemí jihovýchodní Asie o zóně volného obchodu s Čínou, následně o rok později se tento program začal mezi zúčastněnými zeměmi uskutečňovat. V témže roce začalo toto Sdružení také vyjednávat o vytvoření zóny volného obchodu s Indií a Japonskem.

V současné době má Vietnam kontakty se 177 zeměmi světa a s 224 světovými obchodními organizacemi. Politická a ekonomická situace země se začíná pomalu zlepšovat, zároveň roste životní úroveň obyvatelstva. Dochází k velmi významnému růstu sekundárního a terciárního odvětví hospodářství. Do budoucna se dá počítat s ústupem zemědělské výroby. Sekundární a

terciární odvětví taktéž roste procentuálně vysokým tempem. V budoucnu lze tedy předpokládat, že zemědělská výroba bude ustupovat.

3.1.2. Rozvojová spolupráce s ČR

Vietnam patří mezi prioritní země české zahraniční rozvojové spolupráce, a to díky potřebě rozvoje této země a také díky dřívějším vztahům ČR a této země. České projekty se soustředí hlavně na ochranu životního prostředí, sociální ochranu obyvatelstva, rozvoj venkova a zemědělství, boj proti kriminalitě (zejména obchodu s lidmi), ekonomicko-průmyslový rozvoj.

Česká republika má v rámci zahraniční rozvojové spolupráce zájem na řešení globálních problémů. Se vstupem do EU musela samozřejmě přijmout principy Společenství. V rámci EU se zahraniční spolupráce dělí na spolupráci v širším a užším smyslu, tzn. v širším smyslu se jedná o vládní politiky vůči členským zemím naopak v užším smyslu se jedná o pomoc konkrétnímu státu např. v podobě transferu financí, expertní a technické pomoci, která má vést k rozvoji této země.

Jako hlavní cíle si Česká republika stanovila snížení chudoby v této zemi, nejedná se pouze o snížení chudoby, ale také v sociálních a environmentálních vazbách. Důležitou součástí celého programu je snížení počtu lidí žijících v absolutní chudobě. Snahou je dosáhnout také určitého průmyslového rozvoje a zapojit zemi aktivněji do světového obchodu. Česká republika má také zájem, aby došlo ke zlepšení úrovně zemědělství. Nedílnou součástí celého rozvojového programu je také upevnění demokracie v zemi a zlepšení lidských práv a snížení korupce.

3.1.3. Hospodářská spolupráce s Evropskou unií

V roce 2010 uplynulo 20 let od navázání prvních diplomatických vztahů mezi Vietnamem a EU a 15 let od podpisu rámcové dohody o spolupráci. Přátelské vztahy a vzájemná spolupráce mezi Vietnamem a EU dosáhla velkých výsledků, připravila podmínky pro další vývoj. Vietnam stále rozšiřuje vztahy s ostatními zeměmi a snaží se budovat vzájemnou spolupráci.

ES a Vietnam podepsaly v roce 1992 textilní dohodu, která byla zároveň první dohodou v oblasti hospodářské spolupráce mezi Vietnamem a západními zeměmi. V červenci 1995 podepsaly ES a Vietnam Dohodu o spolupráci, která vstoupila v platnost od 1. června 1996. V této dohodě je obsažena Doložka nejvyšších výhod a má čtyři cíle:

1. růst dvoustranného obchodu a investic;
2. podpora udržitelného ekonomického rozvoje Vietnamu a zlepšení životních podmínek chudých obyvatel;
3. podpora úsilí Vietnamu o hospodářskou restrukturalizaci a směřování k tržní ekonomice;
4. ochrana životního prostředí

V rámci této dohody působí Společná komise, která dále zahrnuje tři subkomise na pracovní úrovni. Mezi hlavní oblasti zájmu patří ekonomická a rozvojová spolupráce, obchod a investice, spolupráce při budování institucí, reforma veřejné správy, dodržování lidských práv. Dohoda umožňuje členským státům EU podepsat dvoustranné dohody o hospodářské spolupráci s Vietnamem.

EU je Vietnamem považována za největší světový trh. Mezi uskupením a Vietnamem došlo k uzavření velkého množství dohod. Obě strany jsou také nuceny dodržovat právní normy, ty vedou ke vzájemné udržitelné spolupráci.

Při vstupu Vietnamu do regionálního uskupení ASEAN byl dne 14. února 1997 podepsán Protokol o rozšíření „Dohody o spolupráci mezi EU a členskými zeměmi ASEAN“ (ze dne 7. března 1980) s Vietnamskou socialistickou republikou.

Spolupráci v oblasti obchodu mezi Evropskou unií a Vietnamem také upravuje „Memorandum o porozumění mezi EU a vládou o zabránění podvodů v obchodu s obuvnickým zbožím“⁶⁸, které se uplatňuje od 1. ledna 2000. Tato dohoda pozitivně ovlivnila spolupráci mezi EU a Vietnamem do budoucna. Dohoda o vzájemné spolupráci mezi EU a VSR začala efektivně fungovat od 1. června 1996.

⁶⁸ [10]

Dále následovala Dohoda o spolupráci v odvětví textilního průmyslu, ta byla uzavřena v prosinci roku 2004. Jejím hlavním cílem bylo odstranění všech omezení a kvót pro oděvní výrobky, které směřují na trhy EU. V platnost vstoupila 1. ledna 2005. Díky této dohodě došlo k otevření Vietnamu a zároveň také přispěla k přistoupení země ke Světové obchodní organizaci.

V květnu 2007 zahájily Vietnam a EU jednání o Dohodách o spolupráci mezi Společenstvím a touto zemí. Tato rámcová dohoda nahradila dohodu z roku 1995, jejímž cílem bylo prohloubit hlubší a komplexnější oboustrannou spolupráci. Jejich součástí byla také návaznost na světový vývoj. Tato dohoda byla komplexní povahy (týkala se takových oblastí jako politika, ekonomika, kultura, spolupráce orgánů, atd.) a nastavení bilaterálních vztahů v budoucnosti.

Vietnam podepsal více než 10 dohod, aby upevnil vztah mezi Vietnamem a EU. Na trhu EU je žádáno zboží vysoké kvality. Vietnam importuje zboží, většinou stroje a zařízení z členských zemí EU, aby zvýšil kvalitu zboží, které se vyváží na trh EU. V současné době chce Vietnam dosáhnout cíle zvýšení exportu zboží na trh EU o 15 %⁶⁹ oproti předchozím obdobím. K dosažení tohoto cíle musí Vietnam rozvíjet design a zvyšovat kvalitu exportujícího zboží.

3.2. Obchodní politika s ostatními zeměmi EU

Dne 1. ledna 1994 bylo Evropské společenství přejmenováno na Evropskou unii. ES bylo prvním uceleným celkem světové ekonomiky, a to v oblasti politické, měnové, vojenské a kulturní. Evropská komise spravuje společnou politiku EU, včetně obchodní politiky. Do obchodní politiky EU patří obchodní politika a politika mezinárodního obchodu mezi EU a zbytkem světa.

3.2.1. Obchodní politika Evropské unie

Tato politika umožňuje, že zboží členských států EU má volný pohyb na společném trhu EU. Členské země se shodly na určitých pravidlech, která jsou závazná pro všechny země:

⁶⁹ [17]

- 1) Úplné odstranění všech druhů daní při vzájemném obchodu mezi členskými státy EU.
- 2) Odstranění kvót uplatňovaných v objemu obchodu.
- 3) Odstranění všech opatření týkajících se omezení množství, různých forem podle předpisů a předpisů týkajících se struktury výrobků, balení, průmyslových norem, atd.
- 4) Odstranění všech zbytečných daní mezi členskými státy.

Obchodní politika podporuje nejen posílení výměny zboží mezi členskými státy EU, ale také vytváří příležitosti pro země mimo EU.

3.2.2. Obchodní politika zemí EU se světem

Každá země, která dodržuje obchodní politiku EU, může mít ve své politice v každé kategorii vlastní prioritu, zejména dvě skupiny členských zemí EU:

- Skupina 1: Rozvinuté země
- Skupina 2: Rozvojové země

Hlavním cílem obchodní politiky EU je mezinárodní obchodní právo, aby tato politika mohla sloužit jako strategický cíl hospodářského spolenectví.

Zahraničně-obchodní politika je založená na politické liberalizaci obchodu v EU, zaměřuje se také na rozšíření nabízeného zboží a vytváření příznivých podmínek pro zahraniční zboží. Priority EU pro rozvojové země, jejichž platnost vypršela v roce 2004, se specializují na podporu liberalizace obchodu prostřednictvím návrhu na snížení daní u dováženého zboží z těchto zemí a také byl přijat Systém všeobecných celních preferencí pro odstranění kvót. Tato hospodářská politika je uplatňována zejména zeměmi s určitým hospodářským rozvojem, např. USA, země západní Evropy, Japonsko, nově industrializované země. Zboží se pak stává lépe konkurenceschopné na těchto vyspělejších trzích. Liberalizace obchodu přinesla jistý zisk pro USA, západní Evropu, Japonsko a NIZ.

V obchodních vztazích s USA a Japonskem provádí EU politiku liberalizace obchodu v rámci mechanismu WTO. EU se rovněž řídí politikou ochrany zboží vyrobeného v členských zemích

pomocí různých nástrojů, např. v podobě celních bariér. Stejně jako USA a Japonsko, EU také rozšiřuje svůj vliv na světový trh.

Kromě toho se EU snaží rozšířit svůj vliv na trhy ve třetím světě. V této strategii se EU považuje za třetí komoditní trh poskytující surovinový potenciál. EU také žádá změnu úpravy pravidel v souladu s podmínkami pro rozvojové země, jak vytvářet příležitosti pro tyto země, zlepšit jejich přístup na trhy EU prostřednictvím snížení daní, odstranit omezení obratu, důležité je i nařízení nejvíce upřednostňovaného národa.

Množství dovezeného zboží do EU z rozvojových zemí se zvyšuje. Nejvíce zboží se dováží z Číny, vznikajících nových trhů v Asii a Latinské Americe.

GSP, které EU poskytla rozvojovým zemím při dovozu zboží do Společenství v období od 1. června 1999 do 31. dubna 2001. Podle tohoto systému rozdělila EU výrobky do čtyř skupin na daňové pobídky, které jsou založeny na úrovni citlivosti pro dovoz a úrovni rozvoje jednotlivých zemí pro vývoz.

Tab 4: Úroveň rozvoje jednotlivých zemí pro export

Skupina výrobků	Typy	Míra celních preferencí (GSP)
velmi citlivé	převážně zemědělské produkty, mořské plody a některé průmyslové výrobky, jako je tabák, hedvábí	85 % běžné sazby daně MFN
citlivé	především potraviny, nápoje, chemikálie, rukodělné výrobky, elektronické zboží, jízdní kola, motocykly, hračky	70 % běžné sazby daně MFN
semi-citlivé	zemědělské výrobky, mořské plody a některé průmyslové výrobky, jako např. průmyslové klimatizační zařízení, pračky, chladničky	35 % běžné sazby daně MFN
není citlivý	většinou potraviny, nápoje jako minerální voda, pivo, alkohol	osvobození od daně (0-10 % MFN)

Zdroj: Vietnam: Statistický úřad, [2010-08-22]

Závažné důvody, které ztěžují vývozcům z rozvojových zemí vstup na trh EU:

- 1) Na jednotném trhu se pohybuje skupina zemí a regionů a každá země má své možnosti, to si jednotliví vývozci v dalších rozvojových zemích často neuvědomují. Každá země v EU vytváří příležitosti pro potenciální vývozce s různými požadavky;
- 2) EU má na svém trhu určitou konkurenci, podniky si vytváří požadovanou konkurenční výhodu nad ostatní konkurencí;
- 3) Hygienické normy pro spotřebitelské produkty, zejména potraviny, musí odpovídat normám stanoveným EU.

To znamená, že vývoz z rozvojových zemí se musí řídit předpisy, které jsou poměrně přísné a někdy je těžké je splnit.

3.3. Obchodní politiky EU pro Vietnam

3.3.1. Vývoj od roku 1975 do října 1990

V letech 1975-1978 věnovala EU na politickou a hospodářskou pomoc Vietnamu 109 mil. USD⁷⁰. Tato finanční podpora byla přerušena kvůli problémům, které nastaly v sousední Kambodži. V obchodních vztazích mezi Vietnamem a EU v letech 1985-1990 byla hodnota obchodu poměrně nízká, „v roce 1985 dosahovala pouze hodnoty 3,1 %, v roce 1989 došlo ke zvýšení o 5 %“⁷¹.

3.3.2. Vývoj od roku 1990 do současnosti

Od roku 1990 došlo k prohloubení vztahů v obchodním styku mezi EU a Vietnamem. V roce 1990 došlo k uzavření mnoha vzájemných vztahů mezi Vietnamem a EU, zejména obchodních. Počátek tohoto vývoje je setkání ministrů zahraničních věcí 12 členských zemí EU, kteří se rozhodly navázat diplomatické vztahy s Vietnamem (v prosinci 1990).

Od 12. června 1992 evropské instituce prostřednictvím usnesení o posílení vztahů mezi EU a třemi z východních zemí, konkrétně Vietnam, Laos a Kambodža, které vyžadovala Evropská komise a Rada ministrů, ES posílilo vztah s Vietnamem. Tento krok se stal zásadním přelomem v rozvoji vztahů mezi Vietnamem a EU. Jde o rámcovou dohodu mezi oběma stranami, o které se vyjednávalo od konce roku 1993 a k podpisu došlo 17. června 1995.

Článek 4 rámcové dohody o obchodní spolupráci mezi Vietnamem a EU:

V bodě 1: Smluvní strany se zavázaly k rozvoji a rozšíření obchodní výměny mezi oběma stranami a zlepšení marketingu na nejvyšší možnou úroveň;

V bodě 2: V rámci stávajících právních a správních předpisů se obě smluvní strany zavázaly k provádění politik zaměřených na zlepšení pronikání exportovaných produktů na trh. V této souvislosti souhlasily obě strany s každou z příznivých

⁷⁰ [9]

⁷¹ [9]

podmínek pro vývoz a také souhlasily se zvážení opatření vedoucích k odstranění překážek obchodu mezi oběma stranami, zvláště celních bariér s ohledem na různé systémy jednotlivých stran a související otázky mezinárodních organizací.

Rámcové dohody otevřely nové perspektivy spolupráce mezi Vietnamem a zeměmi EU, ale i pro jednotlivé členské země EU samostatně. Rámcová smlouva bude podporovat další ekonomický rozvoj Vietnamu za zvýšené finanční podpory z EU, Vietnam díky těmto financím realizuje efektivnější cílenou industrializaci a modernizaci země.

Podepsáním této dohody se také otvírají možnosti rozvoje podnikání pro obě strany. Trh EU je pro Vietnam trh s velkou kupní silou o více než 545 miliónech⁷² lidí. To umožňuje převod kapitálu na trh zboží, služeb a práce. Vietnam je již závislý pouze na jednom či dvou jednotných trzích. EU musí zajistit rovnováhu ekonomických vztahů mezi Vietnamem a rozvinutými zeměmi, stejně tak i se sousedními zeměmi.

Dne 15. prosince 1992 byla podepsána Dohoda o textilním zboží mezi Vietnamem a EU. Tato dohoda byla platná téměř 5 let, od ledna 1993 do listopadu 1997. Potom obě strany podepsaly dohodu o obchodu s textilními výrobky pro období 1998-2000. Poté se obě strany zavázaly prodloužit dohodu na další 3 roky (2000-2002).

V roce 2002 přijala EK nové strategické partnerství s Vietnamem pro období 2002-2006 s cílem usnadnit a urychlit snižování chudoby a udržitelného rozvoje. V tomto novém strategickém partnerství očekává EU, že pomůže Vietnamu 162 milióny eur zaměřit se na dvě prioritní oblasti:

- ✓ Posílení rozvoje lidských práv, hlavně podpora vzdělávání v některých chudých oblastech.
- ✓ Hospodářská pomoc Vietnamu, která má urychlit integraci do světové ekonomiky.

V posledních letech, zejména po podepsání Dohod o spolupráci mezi Vietnamem a EU v roce 1995, se hospodářské vztahy mezi Vietnamem a EU výrazně zlepšily. Vietnam je EU oficiálně uznán zemí s tržní ekonomikou. Díky tomuto faktu se lépe rozvíjí podmínky pro spolupráci v oblasti ekonomické, obchodu a investic, ve vědě a technologii mezi oběma partnery. Nejedná

⁷² [9]

se už pouze o diplomatické vztahy, ale naopak o dvoustrannou či mnohostrannou spolupráci ve výše zmíněných oblastech. Na obou stranách je patrný jistý prospěch ze vzájemné spolupráce. Tento vytvořený vztah má samozřejmě příznivější podmínky na rozvoj spolupráce mezi ASEAN - EU.

4. Obchodní vztahy Vietnam - EU

4.1. Obrat exportu Vietnam - EU

Ekonomický vývoj ve Vietnamu se v posledních letech velmi zrychlil, a to díky zahraničnímu právu, které vytvořilo příznivé podmínky pro rozvoj obchodních platforem Vietnamu. V průběhu posledních let má EU silný vliv na rozvoj obchodu Vietnamu.

Obchodní obrat s EU má značný podíl na celkovém obchodním obratu Vietnamu. Celkový obrat od roku 1991 do současnosti dosáhl v průměru asi 40 %⁷³ za rok.

„V roce 1991 celkový obrat obchodu Vietnamu s EU činil pouze 12 %, kde vývozy představovaly 9,7 % a dovozy 14,7 %. V roce 1994 došlo k nárůstu o 16,5 %, pak vývozy odpovídaly 17,1 % a dovozy 16,1 %. Export zboží z Vietnamu do EU v období 1990-1998 vzrostl v průměru o 40,3 % (v období 1990-1994 se zvýšil v průměru o 28,31 % za rok, v období 1995-1998 vzrostl v průměru o 43,5 % za rok) a dosáhl celkové hodnoty obratu 6 436 mil. USD. V roce 1999 objem vývozu z Vietnamu do EU dosáhl 25 063 mil. USD, vzrostl sedmnáctkrát ve srovnání s rokem 1990. V roce 2000 objem vývozu z Vietnamu do EU dosáhl 2 854 mld. USD, v roce 2002 dosáhl 3 162 mil. USD, v roce 2003 došlo ke zvýšení na 3 852 mil. USD, jedná se tedy o růst ve výši 12 % ve srovnání s rokem 2002.“⁷⁴

Obrat import-export mezi Vietnamem a EU v letech 1995-2003 znázorňuje následující tabulka.

⁷³ [9]
⁷⁴ [13]

Tab 5: Obrat import-export Vietnam-EU (v mil. USD)

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
(1) Vietnam vývozní obrat k EU	7200	9005	16084	21258	25063	2854	3002	3162	3852
(2) Celkový obrat vývozu Vietnam	5488	7256	9185	9361	11136	14483	15029	16705	19688
Hustota (1) v (2)	131	124	175	227	225	197	200	189	191

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Obchodní vztahy Vietnam - EU se stále vyvíjejí. V roce 1997 dosáhl obrat oboustranného obchodu 3,3 mld. USD⁷⁵. V tomto roce měl Vietnam také poprvé přebytek obchodní bilance o 1,1 mld. USD⁷⁶.

V roce 1998 dosáhl celkový obrat oboustranného obchodu 4,09 mld. USD⁷⁷ a zvýšil se o 7,2 % ve srovnání s rokem 1997. V roce 1999 celkový obrat vykazoval hodnotu 3,1 mld.USD⁷⁸. Vývoz ve Vietnamu činil „2 182 mld. USD a dovoz dosáhl 0,919 mld. USD“⁷⁹. V prvním čtvrtletí roku 2001 byl celkový obrat 1,07 mld. USD⁸⁰. To svědčí o tom, že EU je velmi významným obchodním partnerem pro podporu vietnamské ekonomiky. Převaha importu nad exportem se každým rokem snižuje. Po výrazném nárůstu importu v roce 1996 Vietnam dosáhl téměř „4 mld. USD, a v roce 1999 se snížil na 0,2 mld. USD, což je 0,7 %“⁸¹ z celkového obratu vývozu a dovozu.

Kapitálové investice ze zahraničí přispěly k velkému rozvoji exportu a importu ve Vietnamu. Tok kapitálu v podobě přímých zahraničních investic z EU do Vietnamu roste. EU vytvořila zdroj financování zahraničních investorů a významně podpořila hospodářský růst, průmyslovou produkci a obrat vývozu Vietnamu. V roce 1996 byl dosažen rekord ve výši PZI realizovaných ze strany EU v této zemi, a to ve výši 8,9 mil. USD⁸². Během období 1997-1999

⁷⁵ [18]

⁷⁶ [18], tamtéž

⁷⁷ [18], tamtéž

⁷⁸ [18], tamtéž

⁷⁹ [18], tamtéž

⁸⁰ [18], tamtéž

⁸¹ [18], tamtéž

⁸² [7]

došlo ke snížení PZI, a to z důvodu probíhající asijské krize. Od roku 2000 se situace zlepšila, ovšem částka z roku 1997 nebyla překonána.

EU podporuje rozvoj trhu Vietnamu díky kapitálové investici, a to uvnitř i vně Vietnamu, který se snaží také uvolnit obchod a usnadnit vstup vietnamského zboží na tento trh.

Zvýšení obchodní výměny mezi Vietnamem a EU umožňuje využít existující faktory a také maximalizuje využití výrobních faktorů, které nebyly využity na trhu Vietnamu.

Vietnam má příležitosti k usnadnění obchodu s EU, získání zkušeností a řešení problémů v oblasti kapitálu, technologií a výrobních postupů a rozvíjení potenciálu hospodářského rozvoje a podpoře růstu.

Vietnam obvykle dovážel high-tech produkty z Evropy a zajišťoval tím domácí produkci. Poté se tyto produkty začaly vyvážet na zámořské trhy.

4.1.1. Komoditní struktura

EU je velký trh pro vyvážené zboží z Vietnamu. Na tento trh se dováží velké množství zboží i z jiných zemí. Postupně došlo k vytvoření poměrně silné konkurence mezi různými druhy zboží na tomto trhu. Přesto v poslední době zvýšil Vietnam vývoz některých produktů, např. mořských plodů, apod., a tím získal výhody vůči ostatním konkurentům, protože EU se snaží postupně eliminovat zboží díky GSP. Tento mechanismus byl použit pro některé země, jako je Thajsko, Malajsie, Brazílie, Čína, Indie u některých výrobců, např. u mořských plodů, obilnin, textilií, kávy, nápojů, apod.

Tab 6: Hlavní vývozní produkty z Vietnamu do EU v roce 2009 (v mil. USD)

Položka	Říjen 2009	Srpna 2009	Rozdíl mezi těmito dvěma měsíci v roce 2009	Říjen 2008	Rozdíl mezi těmito dvěma roky v říjnu
Obuv	101 244	153 361	- 34 %	137 762	-26,5 %
Textil	91 640	119 607	- 23,4 %	109 307	- 16,2 %
Káva	46 293	41 290	12,12 %	55 049	- 15,9 %
Dřevo a nábytek	34 397	33 682	2,12 %	40 534	- 15,14 %
Mořské plody	63 858	67 704	- 5,7 %	75 180	- 15 %
Lehké průmyslové zboží	27 446	26 359	4,12 %	29 869	- 8,1 %
Kufry a tašky	17 969	17 519	2,6 %	21 531	- 16,54 %

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Vietnam vyváží do EU zboží jako obuv, textil, kávu, mořské plody, rýži (především re-export do třetích zemí), gumu, uhlí a zeleninu, to odpovídá asi „75 % obratu vývozu z Vietnamu do EU. Podíl vývozu bot je 30 %, tkaniny 25 %, kávy 14 % a mořských plodů rovněž 14 %“⁸³.

„Podle podílu na vývozu z celkového obratu vývozu z Vietnamu do EU měly v roce 2000 největší podíl obuvnické výrobky s 29,7 %, dále následovaly oděvy s 24,5 %, káva s 9,6 % a obilí s 5,3 %; mořské plody zaujímaly 4,43 %, rýže 3,4 %, guma 0,96 %, uhlí 0,7 %, zelenina 0,3 % a ostatní produkty 21,1 %. Do roku 2002 zůstane vývoz obuvnických výrobků na 30 %, bude tedy tvořit hlavní část“⁸⁴.

Ve struktuře vývozu Vietnamu došlo během posledních 15 let k výrazným změnám. V roce 1999 kromě tradičních výrobků začal Vietnam exportovat komponenty počítačů a elektroniky na trh EU s obratem kolem 23 mil. USD⁸⁵.

⁸³ [7]

⁸⁴ [7], tamtéž

⁸⁵ [7], tamtéž

V posledních několika letech vyvážel Vietnam do EU několik klíčových položek, jako textil, obuv, produkty zemědělské výroby, které byly na trhu EU zvýhodňovány. Vietnam se tak snažil, vybudovat si jisté postavení na tomto trhu.

Oděvy

Vietnam má podepsané dohody s EU o obchodu s textilními výrobky od roku 1992 (na dobu 5 let, tj. 1993 - 1997) a 1997 (na dobu 3 let, tj. 1998-2000). S cílem urychlit export přímo do EU byla v březnu 2000 podepsána další dohoda o předepsaných kvótách. Pro vietnamské podniky byly otevřeny výhodné příležitosti do tří let (2000-2002). Díky tomu bylo více než 500 vietnamských podniků schopno vyvážet textilní zboží na trhy EU. Během prvních devíti měsíců roku 2000 se celkový vývoz textilních výrobků do EU vyšplhal na 475 mil. USD⁸⁶, a to je až o 10 % více než ve stejném období v roce 1999.

Nicméně toto tempo růstu bylo nízké a příčina byla v nedokonalém využití kvóty. Pravděpodobné důvody nevyužití kvót v roce 2000 jsou následující:

- ✓ Euro začalo vůči dolaru oslabovat, snížila se jeho výnosnost, a to dále vedlo ke snížení objednávek z vietnamských podniků.
- ✓ Vývozní sazby byly příliš vysoké, zatímco zprostředkovatelé dovozu neměly mnoho objednávek dle očekávání.

Tab 7: Hodnota vývozu za každý rok (v mil. USD)

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Hodnota vývozu	250	285	350	420	450	620	700

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Rok 2000 je prvním rokem, odkdy je uplatňována nová dohoda s velkým množstvím položek, čímž se zdvojnásobily kvóty ve srovnání s rokem 1999, kvóty pro dovoz oděvů z Vietnamu do EU se zvýší o obvyklých 5%⁸⁷ za rok. Podle této nové dohody dojde k otevření trhu EU pro

⁸⁶ [9]

⁸⁷ [9], tamtéž

oděvy z Vietnamu. Vývoz textilního zboží z Vietnamu v roce 2002 dosáhl hodnoty 2,7 mld. USD⁸⁸ a byl považován za rok s největším růstem za posledních pět let.

Nicméně vietnamské podniky se budou také muset zaměřit na ostatní odvětví a využívat rostoucích kvót. Vietnamské podniky potřebují, aby si aktivně hledaly zahraničního dovozního partnera, účastnily se výstav a veletrhů, zejména v oblasti textilní výroby z této země. Zvýšení investic do výroby by mohlo dočasně zvýšit cenu produkce.

Díky úsilí, které vláda Vietnamu věnuje textilním podnikům, se zvýšil export na evropský trh. Oděvy z Vietnamu se vyvážejí do EU stále hlavně přes prostředníky, protože mnohé podniky se ještě příliš nevěnují marketingu a nevybudovaly si vztahy se zákazníky přímo v EU. Podniky, které exportují zboží na trh EU, musí vyrábět zboží z materiálu určité kvality. Textilní průmysl musí zvýšit míru lokalizace produktů, vytvořit lepší modely, zvýšit efektivitu práce v oděvním průmyslu, zejména v oblasti budování značky, a to souběžně se zlepšením designu zboží. Díky tomuto úsilí může Vietnam získat nový opěrný bod na trhu EU. Přijetí konkurence, pokud EU odstraní kvóty v rámci textilní a oděvní dohody, v rámci Světové obchodní organizace (WTO).

Ve struktuře vyváženého zboží do EU je druhou nejčastější komoditou podle obratu obuv. Podle statistik může nastat situace, že v roce 2003 obrat vývozu textilu a oblečení do EU dosáhne „537,1 mil. USD, v roce 2004 se zvýší na 760 mil. USD, v roce 2005 pak dosáhne hodnoty 882,8 mil. USD a o rok později přesáhne hranici 1 mld. USD, (skutečně dosáhl 1 245 mil. USD)⁸⁹. Pro rok 2007 se pak obrat odhaduje na 1 432 mld. USD⁹⁰. Tato hodnota je o 15 % vyšší než v roce 2006 a o 62,2 % vyšší ve srovnání s rokem 2005, je téměř třikrát vyšší než v roce 2003.

Mořské produkty

Mořské produkty jsou významnou vývozní komoditou této země. Obrat vývozu této komodity dosáhl 1,2 mld. USD⁹¹ v roce 2003, v roce 2005 se pak zvýšil na 2 mld. USD⁹².

⁸⁸ [9]

⁸⁹ [9], tamtéž

⁹⁰ [9], tamtéž

⁹¹ [9], tamtéž

⁹² [9], tamtéž

V současné době se Vietnam stal jednou ze zemí, pro kterou je vývoz mořských plodů velmi podstatný. V jihovýchodní Asii se zařadil na čtvrté místo po Thajsku, Indonésii a Malajsii. Mořské produkty Vietnam nejvíce vyváží na trh EU, USA, jihovýchodní Asie a Japonska, a to proto že je tento vývoz na vyspělé trhy cenově výhodnější. Samozřejmě se začínají objevovat nové trhy, a to z méně vyspělých zemí. Jedná se o trhy Jižní Ameriky, Ruska, Egypta, apod. Na těchto trzích je větší zájem o některé druhy než např. v Evropě nebo v USA. V posledních letech se podíl vyvážených mořských produktů rychle zvyšuje.

Celkový vývoz výrobků z ryb v zemi neustále rostl od roku 1991 do současnosti, průměrně se vývoz zvyšoval tempem 17,7 %⁹³ za rok. Zejména export mořských produktů do EU v roce 1997 dosáhl hodnoty „75,2 mil. USD, to je 9,6 % z celkového vývozu mořských výrobků ve Vietnamu, v roce 1998 již 10,9 %, dosáhl tedy 93,4 mil. USD, v roce 2000 dosáhl 105,3 mld. USD, což je 11 % a v roce 2002 dosáhl 65,4 mld. USD“⁹⁴.

V posledních letech se vývozci mořských produktů z Vietnamu zaměřily na trh EU a mořské výrobky se zde staly velmi oblíbenými. V současnosti je Vietnam druhým největším dovozcem mořských produktů na trh EU, především se vyváží krevety, mražené ryby, tuňáci, kalamáry, krevelové směsi a jiné výrobky.

Jedním z problémů je, že ES se rozhodlo povýšit Vietnam ze skupiny 2 do skupiny 1 na seznamu zemí, kterým byl povolen vývoz mořských plodů do EU v listopadu 1999. Je to považováno za výhodu pro vietnamské podniky.

Obuv a kožené zboží

Obrat vyvážené obuvi z Vietnamu do EU představuje asi 70 %⁹⁵ celkového vývozního obratu země. Rychlost rostla tempem asi 10 %⁹⁶ ročně. Export bot se v roce 1996 zvýšil 30krát oproti roku 1992 a byl tak nejvyšším obratem ve vývozu zboží do EU.

⁹³ [9]

⁹⁴ [9], tamtéž

⁹⁵ [9], tamtéž

⁹⁶ [9], tamtéž

V období 1993 – 1999 se vývozní obrat Vietnamu zvýšil v průměru o 40 – 50 % /rok.

Tab 8: Obrat vývozu Vietnamu do EU (v mil. USD)

Rok	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Obrat	26	119	271	380	520	851	630	870

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

V současné době patří Vietnam mezi země, jejichž obuv je pro spotřebitele ve většině států EU dle ceny, kvality a designu přijatelná. V roce 1996 patřil Vietnam na třetí místo (po Číně a Indonésii), patřil také mezi pět zemí s největším vývozem obuvi do EU. V roce 2002 vývoz obuvi do EU dosáhl 1 330 mil. USD⁹⁷, o rok později se vyšplhal na hodnotu 1 500 mil. USD⁹⁸.

4.2. Import z EU na trh Vietnamu

V posledních letech se zvyšoval hlavně vývoz Vietnamu do EU, ale také rostl dovoz ze Společenství do této země. V průběhu let se dovoz zvýšil z „10 % na 15 %“⁹⁹. V současné době EU zaujímá asi 15 % na celkovém dovozním obratu Vietnamu. Od roku 1992 oboustranný obchod mezi těmito dvěma partnery neustále roste. „V roce 1992 se zvýšil o 52,4 %, v roce 1993 o 39,9 %, v roce 1994 o 32 %, v roce 1995 o 45,4 %, v roce 1996 o 27,5 %, v roce 1997 dosáhl 3,3 mld. USD, více než šestinásobné zvýšení ve srovnání s rokem 1991, v roce 1998 dosáhl 4,09 mld. USD, vzrostl o 7,2 % ve srovnání s rokem 1997, v roce 1999 dosáhl 3,9 mld. USD, tedy zvýšení desetkrát oproti roku 1990, obrat EU pro vývoz do Vietnamu je 11 mld. USD¹⁰⁰. Dovoz z USA pro vietnamské zákazníky vzrostl v průměru v letech 1993 - 1999 o 40 %¹⁰¹.

⁹⁷ [9]

⁹⁸ [9], tamtéž

⁹⁹ [9], tamtéž

¹⁰⁰ [9], tamtéž

¹⁰¹ [9], tamtéž

Dovážené produkty z EU jsou především auta, motocykly a náhradní díly pro automobily a motorky. Zaujímají asi „55% dovozního obratu Vietnamu, 20% obratu pak představují chemické rozpustné látky.“¹⁰²

Některé komplikace, které mohou nastat při vývozu zboží z Vietnamu na trh EU:

- ✓ Vietnam vyváží do EU v rozmezí od „7 % do 20 %“¹⁰³ celkového vývozního obratu Vietnamu, přičemž Německo a Francie patří mezi 10 trhů s největším dovozem zboží z Vietnamu.
- ✓ Průměrná sazba vývozního obratu Vietnamu na trh EU je poměrně vysoká, v období 1991-1999 byla asi „49 %“¹⁰⁴. To také prokazuje, že partneři v EU podporují úsilí Vietnamu zlepšovat obchodní vztahy.
- ✓ Vietnam se zaměřuje na rozvoj konkurenční výhody při vývozu některých výrobků, které mají velkou konkurenci v EU.
- ✓ Na trhu EU se vyžaduje, aby Vietnam rozvíjel zařízení a kvalitu vybavení různých výrobních sektorů, jako jsou zemědělství, akvakultura a rybolov, lehký průmysl, tj. oděvy, obuv, apod. Tím by přispěl k rychlému zvýšení kvality výrobků a jejich designu a zároveň by se inovovaly častěji obaly nabízených výrobků.

Pro posouzení úplných výsledků v období 1991-1999 prostřednictvím vývozu měl Vietnam výhody ve vývozu v této době a také komodity získávají výhody:

- ✓ Vietnam úzce spolupracuje s EU.
- ✓ Spolupráce Vietnamu a EU je na vysoké úrovni, a to jak politické, tak obchodní. Mezi Vietnamem a členskými zeměmi EU se vytvořila příznivá politická atmosféra a podmínky právního rámce jsou rovněž příznivé. Obě strany vstoupily do nového období s vyšší kvalitou a efektivitou. Zároveň se staly spolehlivými partnery a existuje zde výhled na lepší využití stávajících potenciálů.
- ✓ Vietnam a EU na základě rámcové dohody o spolupráci postupně institucionalizovaly vzájemnou spolupráci, a to prostřednictvím založení smíšeného výboru. Díky němu dochází k výměně informací, fór, výměně návštěv a pravidelným kontaktům, právní rámce je ucelenější. Rozšířila se tedy oblast spolupráce a to samé se očekává i v budoucnu.

¹⁰² [9], tamtéž

¹⁰³ [9]

¹⁰⁴ [9], tamtéž

- ✓ Během pětiletého trvání dohody o spolupráci, která byla nedávno přijata, bylo nejen zjištěno, že spolupráce mezi Vietnamem a EU se ubírá správným směrem, ale také je založena na udržitelném rozvoji. Zároveň přináší pro obě strany řadu výhod a počítá s delší spoluprací i do budoucna. Kromě vývozu, Vietnam také využívá dalších výhod. EU je společným trhem, který má stejné předpisy pro všechny členské země. Tento fakt také vede k dalšímu rozvoji spolupráce. Současně oběma stranami byla podepsána dohoda, která se specializuje na textil, obuv a mořské produkty. Vietnam je rozvojovou zemí, mnoho skupin exportu tedy získává výhodu GSP, platnou od 1.června 1999. Zboží se pak dělí do skupin s různě vysokou daní – „35 %, 70 % a 85 %“¹⁰⁵. Některé skupiny (např. kešu, guma, atd.) jsou zcela osvobozeny od dovozních daní.

Nicméně obchodní vztahy mezi EU a Vietnamem se zvýšily desetkrát. Vedle těchto výhod však stále řada vietnamských podniků čelí různým překážkám:

- ✓ Omezování dovozních kvót, které jsou specifické pro oděvy z Vietnamu. Objem dovozních kvót textilních výrobků se zvýšil více než dříve, je ale stále nízký ve srovnání s možnostmi, které mohou být Vietnamu pro potřeby dovozu do EU poskytnuty.
- ✓ Ochranné daně na řadu zemědělských výrobků vedou k tomu, že Vietnam má pro export do EU velmi vysoká dovozní cla, na rýži (100 %), cukr (200 %), a to i přes to, že tyto výrobky získávají výhody z GSP. Jiné rozvojové země s větším či menším osvobozením od daně mají nárok na preferenční obchod odděleně. Vietnamské zboží vyvážené do EU konkuruje ostatním zemím Afriky, Pacifiku a karibské oblasti, jakož i některým zemím východní Evropy, protože tyto země mají poskytnutý preferenční obchod podle Loméské úmluvy.
- ✓ EU stanovuje, že vývozce musí mít stanoven plán a odpovídající vybavení pro monitorování škodlivých látek v zemědělských produktech a potravinách. Podle určitých údajů Vietnam mnohdy nesplňuje výše uvedené požadavky u některých zemědělských produktů, jako je maso, proto ho nemůže exportovat do EU.
- ✓ Velkým problémem je také fakt, že vietnamské podniky nemají dostatečně vypracované marketingové strategie. Problémem je také nedostatek kapitálu na nákup potřebných surovin. Vietnam mnohdy nemá uzavřeny partnerské vztahy přímo s vývozci EU. Zboží je pak vyváženo přes třetí země, (asi 10-45 % z

¹⁰⁵ [9]

celkové hodnoty obuvi a oděvů Vietnam vyváží do EU přes třetí země). Kromě toho se ve Vietnamu také vyskytly určité obtíže, jako je například strojní vybavení, high-tech stroje z EU na pokročilé moderní úrovni, cena takového vybavení je však velmi vysoká. V procesu probíhající integrace do světové ekonomiky potřebuje Vietnam zajistit ochranu pro začínající podniky, devizové rezervy země jsou však značně omezené.

S těmito omezení se vietnamský vývoz zaměřuje hlavně na několik výrobků (textil, obuv, kávu), kvalita některých výrobků je velmi nízká. To způsobuje jistá odběratelská rizika v členských zemích.

Vstup zboží z Vietnamu na trh EU je omezený, protože kvalita vyváženého zboží nebývá často stejná, což je pro zákazníky z EU nepřijatelné. Z dlouhodobého hlediska to bude mít za následek snížení důvěry spotřebitelů a prestiže těchto výrobků na trhu EU. Bude se tedy snižovat poptávka po těchto produktech.

Tyto nedostatky musí Vietnam v oblasti technického vybavení překonat, provést zlepšení výrobních postupů. Tento fakt má také vliv na hospodářskou soutěž mezi výrobky z Vietnamu a jiných lokalit.

V rozvoji podnikání s EU by také podniky ve Vietnamu měly být dostatečně informovány o situaci na trhu, cenách, vkusu kupujících, trendech současného období. Tento fakt může mít podstatný vliv na celkový zisk podniků. Mnoho společností dováží na velké trhy, jako je EU, Japonsko, Čína, USA, apod. Tyto země mají své zastoupení ve Vietnamu.

Vývozní obrat země do EU je velmi dobrý. EU tedy vyžaduje, aby Vietnam otevřel svůj trh pro další komodity, které se mohou dovážet z EU. Toto je velká výzva pro místní trh.

Vietnamské výrobky budou mít obtíže vzhledem ke kvótám EU, které se na ně vztahují, pokud se srovnávají statistiky Vietnamu se statistikami EU, obrat vývozu Vietnamu do EU je větší než jiné statistiky Vietnamu. Týká se to obchodu pomocí zprostředkovatelů do třetích zemí.

5. Vztahy s Vietnamem s řadou členských států EU

V následující tabulce jsou znázorněny obchodní vztahy Vietnamu se 13 zeměmi EU15 v letech 1991, 1995 a 1999. Největší vývoz je v této době realizován do Francie, Německa, Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku a Nizozemska. Do těchto zemí je realizováno až 90 %¹⁰⁶ vývozu z Vietnamu na trh EU.

Tab 9: Obrátu vývozu Vietnamu a EU (v mil. USD)

Země	Vývozní obrát Vietnamu do EU			Importní obrát Vietnamu do EU		
	1991	1995	1999	1991	1995	1999
Německo	6,7	218,0	654,3	101,2	175,5	270,8
Rakousko	5,9	9,4	34,9	2,5	15,3	27,3
Belgie	0,1	34,6	360,7	6,8	21,7	70,8
Dánsko	-	3,5	43,7	-	43,4	27,9
Španělsko	0,7	8,8	108	-	1,7	27,4
Finsko	-	2,1	16,9	10	11,7	19,1
Francie	83,1	169,1	354,9	147,9	276,6	301,1
Řecko	-	0,5	5	-		1,1
Irsko	-	9,2	1,9	-		11,9
Itálie	3,8	57,1	159,4	1,2	53,6	97,1
Luxemburg	-	0,1	-		1	
Nizozemsko	16,1	79,8	342,9	8,4	36,3	48,9
Portugalsko	-	0,8	4			3,4
Anglie	2,4	74,6	421,2	9	50,7	96,5
Švédsko	1,2	4,7	45,2	14,2	22,6	48,5
celkem EU	120,2	672,2	2.499	301,2	710,1	1051,8
Celkový počet zemí světa	2 087	5 448,9	1 1540	2 338,1	8 155,4	11 622

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

¹⁰⁶ [18]

5.1. Obchodní vztahy Vietnam - Německo

Od prvního kontaktu s EU a realizací obchodní dohody, bylo Německo v centru pozornosti Vietnamu. Vietnam v této zemi viděl trh s velkou poptávkou. Vývozní obrat obou zemí výrazně vzrostl. Jestliže v roce 1990 celkový obrat vývozu mezi těmito dvěma zeměmi dosáhl jen „159,9 mil. USD, v roce 1995 vzrostl na 393,5 mil. USD, v roce 1999 pak dosahoval hodnoty 925 mil. USD a 1 033 mil. USD¹⁰⁷ v roce 2000 (dle Generálního ředitelství cel ve Vietnamu).

Tab 10: Obrat vývozu Vietnam- Německo (v mil. USD)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1999	2000*
Celkový obrat vývozu – dovozu	159,9	107,9	75	121,1	264,3	393,5	925,1	1 033,11
Vývozní obrat	41,1	6,7	34,4	50,1	115,2	218	659,3	730,08
Dovozní obrat	118,5	101,2	40,6	72,0	149,1	17,5	270,8	303,02

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Při pohledu vietnamských vývozců na vývoj obchodu členských států EU, je trh s německými zákazníky vedoucí na obchodním trhu Společenství a stále se poměrně rychle vyvíjí. Podle německých statistik v období 1991-1999 vzrostl obrat vývozu Vietnamu více než o 90 %¹⁰⁸, celkový obrat na přelomu tisíciletí vykazoval hodnotu přes 1 mld. USD¹⁰⁹.

Německo je trh plný potenciálu, v určitých směrech velmi atraktivní a pro vývozce z Vietnamu je to velká výzva. HDP Německa nyní dosahuje více než 2 100 mld. USD¹¹⁰, dovoz na tento trh se pohybuje okolo 600 mld. USD¹¹¹ ročně.

Německo se tak v průběhu spolupráce Vietnamu s EU stalo důležitým partnerem této rozvojové země, a to konkrétně v rozšiřování prodeje na tomto trhu. U mnoha skupin výrobků si Vietnam vedl velmi dobře v posledních letech. Zpracované výrobky tvořily 85 %¹¹² celkové hodnoty

¹⁰⁷ [13]

¹⁰⁸ [9]

¹⁰⁹ [9], tamtéž

¹¹⁰ [9], tamtéž

¹¹¹ [9], tamtéž

¹¹² [9], tamtéž

vývozu, v roce 1999 to bylo 860 mil. USD¹¹³. Nejdůležitější exportované komodity z Vietnamu jsou „textil (40 %), obuv a jiné kožené produkty (22 %), plasty představují asi 11,5 %“¹¹⁴.

Díky zvýšení kvality technických postupů a zavedení modernějších technologií se omezil vývoz výrobků s velmi nízkou kvalitou. Německý trh vyžaduje vyšší kvalitu výrobků v porovnání s jinými trhy. Vzhledem k dlouhodobé perspektivě je třeba zavést do výroby zboží nové technologie, díky kterým bude zboží schopné konkurovat nejen na trhu Německa, ale i na ostatních trzích EU. Nová strategie výrobců, která povede ke zlepšení kvality výrobků, by měla být založena na rozvoji zařízení pro průmyslovou výrobu. Spolková republika Německo je vynikajícím zdrojem spolehlivých zařízení pro průmyslovou produkci. Dovozní obrat z Německa vzrostl ze „118,5 mil. USD v roce 1990 na 271,5 mil. USD v roce 2000. Během 10 let se tedy zvýšil o 153 mil. USD, tj. zvýšení o téměř 130 %“¹¹⁵.

Tab 11: Dovozní obrat z Německa (v mil. USD)

Rok	1990	1995	1999	2000
Dovoz	118,5	175	270,8	271,5

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Tab 12: Některé typy zařízení dovezených z Německa (jednotky 1000 DM)

Typ zařízení	1993	1994	1995
Stavební stroje	1 408	3 231	5 150
Výrobní stroje a stavební materiály	282	813	406
Stroje pro řezbu v dolech	366	19	733
Plánování a minerály	941	1 692	2 580
Celkem	2 997	5 737	7 896

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Lze konstatovat, že změnou struktury a poměru se ukazuje, že Vietnam se jako vývozní trh v Německu vyvíjí velmi pozitivním směrem. Diverzifikace vývozu produktů z Vietnamu do Německa je velmi úspěšným klíčem k rozvoji dalšího vývozu do této vyspělé země.

¹¹³ [9]

¹¹⁴ [9], tamtéž

¹¹⁵ [18]

5.2. Obchodní vztahy Vietnam – Spojené království Velké Británie a Severního Irska

Spojené království Velké Británie a Severního Irska je jednou z 27 členských zemí EU a patří mezi prosperující země obecně. V minulém století byla druhou z 19 nejvyspělejších zemí světa a stala se první průmyslovou zemí na světě. V současné době je Británie pátou nejvyspělejší zemí světa. Spojené království by jako součást vyspělých zemí světa mělo vytvořit určitou základnu pro obchodování ve světě.

V současné době přímé zahraniční investice této země ve Vietnamu vzrostly celkem na více než 500 mil. USD¹¹⁶ a patří tak na třinácté místo v počtu zahraničních investorů ve Vietnamu a je třetí mezi evropskými zeměmi ve výši investic v této zemi. Kromě toho Velká Británie pomáhá Vietnamu v oblasti kultury a vzdělávání. Tato pomoc rozvojové zemi je považována za významný motor vzájemné spolupráce mezi oběma zeměmi. Obchod a investice jsou považovány za klíčové ve vztahu obou zemí. Oboustranný obchod vzrostl v roce 1997 na 500 mil. USD¹¹⁷, vývoz z Vietnamu do Velké Británie se zdvojnásobil na 154,5 mil. USD¹¹⁸. Vietnamský vývoz do Velké Británie se zvýšil o „35 % na celkovou hodnotu 344 mil. USD“¹¹⁹ (bez nepřímého obchodu v hodnotě 75,1 mil. USD za rok přes Singapur a Hong Kong) v roce 1998. Celkový obrat oboustranného obchodu mezi oběma zeměmi byl „600 milionů USD v roce 1997 a 178,3 mil. USD v prvních pěti měsících roku 1998“¹²⁰. Vývoz z Vietnamu v roce 1999 do Velké Británie a USA činil 421,2 mil. USD¹²¹.

Británie je rovněž jako Německo velký trh, který je pro Vietnam velkou výzvou, neboť v porovnání s ostatními členskými zeměmi je zde poptávka podstatně vyšší. Se začátkem vzájemného obchodu došlo také ke zvýšení poptávky po tropických produktech. Vietnam je schopný zvyšovat vývoz zemědělských a mořských produktů, stejně jako řadu dalšího spotřebního zboží, tj. obuvi a ostatních předmětů každodenní potřeby. Zboží je však na tento trh dováženo pouze v omezeném množství. Britský vkus je odlišný od vietnamského a tento fakt brzdí plný rozvoj vzájemného obchodu. Vietnam by se tedy měl více zaměřit na přání kupujících zdejšího trhu.

¹¹⁶ [18]

¹¹⁷ [18], tamtéž

¹¹⁸ [18], tamtéž

¹¹⁹ [18], tamtéž

¹²⁰ [18], tamtéž

¹²¹ [18], tamtéž

Vztahy mezi Vietnamem a Spojeným královstvím budou v nejbližší době směřovat k dalšímu rozvoji. Velká Británie se zavázala k postupné liberalizaci obchodu a otevření vlastního trhu pro zboží, které proniká z Vietnamu.

5.3. Obchodní vztahy Vietnam - Francie

Obchodní spolupráce mezi Vietnamem a Francií výrazně vzrostla v posledních letech. Rok 1991 byl prvním rokem obratu, oboustranný obchod tehdy překročil hranici „1 mil. FRF, v roce 1998 se zvýšil na 5,13 mil. EUR; 1999 na 5,3 mil. EUR a v roce 2000 dosáhl 5,53 mil. EUR“¹²². Mezi nejdůležitější vývozní komodity Vietnamu patří především obuv, oděvy, nábytek z bambusu, rukodělné výrobky, čaj a káva. Naopak Vietnam z této země nejvíce dováží spotřební zboží, léčiva, elektrická zařízení a další výrobky. V posledním desetiletí došlo k poměrně rychlému zvýšení vývozu Vietnamu do Francie, roční nárůst se pohybuje okolo hodnoty 41 %¹²³.

V březnu 2000 Ministerstvo obchodu a Ministerstvo zemědělství ve Vietnamu podepsaly dohodu o boji proti fingovaným produktům a ochranném označení původu zemědělských produktů a potravin. Podle těchto dohod budou obě země koordinovat vzájemnou spolupráci v rámci právního systému, správního řízení a auditů.

V následujících letech se začnou vzájemné obchodní vztahy, díky větší výměně zboží mezi oběma zeměmi posilovat. Silný ekonomický růst je první a základní podmínkou příznivých podnikatelských vztahů mezi Vietnamem a Francií.

Politická situace má samozřejmě také velmi důležitý dopad na celkový vývoj obchodních vztahů. Obě země se snaží nastavit politická pravidla tak, aby vedly k oboustranné podpoře obchodu, tím se také obchodní vztahy lépe vyvíjí. Nicméně podnikání je stále více vázáno na nové příležitosti. S těmito novými zásadami mohou vietnamské podniky konkurovat ostatním výrobcům na francouzském trhu.

¹²² [18]

¹²³ [18], tamtéž

V poslední době se mnoho vietnamských podniků vydalo na první misi průzkumu trhu ve Francii, otevřelo zde pobočky a zastoupení. Toto je správný směr, který by měl být podporován. Obchodní agentury by rovněž měly více podporovat podnikání ve Francii.

Politický dialog mezi vysokými představiteli obou zemí je zachován, plynulé zvýšení vzájemného porozumění a usnadnění vztahů mezi oběma zeměmi za účelem koordinace činnosti v mezinárodních otázkách je ku prospěchu obou zemí.

5.4. Obchodní vztahy Vietnam - Nizozemsko

Obchodní vztahy mezi Nizozemskem a Vietnamem jsou tvořeny již od 17. století. Konkrétně od roku 1632¹²⁴, kdy se Nizozemská obchodní společnost se sídlem v Nizozemsku usadila v Hoi An, získalo Nizozemí první obchodní přístav ve Vietnamu.

Diplomatické styky mezi Vietnamem a Holandskem byly oficiálně zpečetěny „3. dubna 1973 na Velvyslanectví Nizozemska v Hanoji a byly zahájeny v roce 1976“¹²⁵. Spolupráce mezi oběma zeměmi posiluje v poslední době i v obchodní činnosti. Nizozemí je jedním z prvních obchodních zákazníků a je 4. největším odběratelem v EU po Německu, Anglii a Francii. Vietnam je pro Nizozemsko velký obchodní partner a úroveň vzájemných vztahů roste, v roce 1999 obrat vývozu z Vietnamu do Nizozemska dosáhl 434 mil. USD¹²⁶, přebytek se pohyboval kolem hodnoty 294 mil. USD¹²⁷.

V posledních 35 letech se hospodářské vztahy a přímé zahraniční investice mezi Vietnamem a Nizozemskem rychle rozvíjejí. A to zejména proto, že za posledních 10 let se Nizozemsko stalo jedním z nejdůležitějších partnerů Vietnamu v EU. Obchodní obrat mezi oběma zeměmi vzrostl patnáctinásobně ze „110 mil. USD v roce 1999 na téměř 1 700 mil. USD v roce 2007“¹²⁸. Během prvních 6 měsíců roku 2008 dosáhl téměř 774 mil. USD¹²⁹. Obchodní vztahy mezi

¹²⁴ [18]

¹²⁵ [18], tamtéž j

¹²⁶ [18], tamtéž

¹²⁷ [18], tamtéž

¹²⁸ [18]

¹²⁹ [18], tamtéž j

Vietnamem a Nizozemskem stále rostou, to ovlivňuje také vietnamskou platební bilanci, která byla s Nizozemím vždy přebytková.

Tab 12: Obchodní obrat mezi Vietnamem a Nizozemskem (v mil. USD)

Rok	Obousměrný obrat	Vývozní obrat z VN do Nizozemska
2000	476,25	390,24
2004	758,94	581,76
2005	944,16 (+ 24,41%)	630,85 (+ 8%)
2006	1 218 (+ 38,9%)	973
2007	1 700 (+ 38,9%)	1 180 (+ 37,8%)
Celkem první 5 měsíců 2008	774 (+ 27,58%)	578

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Mezi nejčastěji vyvážené komodity z Vietnamu patří obuv, oděvy, rýže, káva, čaj, koření, mořské produkty a uhlí. Naopak Vietnam z této země dováží hlavně strojní zařízení, dopravní prostředky a zařízení, farmaceutické výrobky, organické chemikálie, apod. Obchodní tok z Nizozemí do Vietnamu je poměrně malý, nejvyšší obrat dovozu z Vietnamu do Nizozemska je 54 mil. USD¹³⁰, v roce 1999 tento obrat dosáhl pouze 49 mil. USD¹³¹. Obchod s Vietnamem není rozsáhlý a tvoří pouze 1%¹³² z celkového obchodu Nizozemska. Nizozemí patří mezi země, které mají zájem na zlepšování životní úrovně rozvojových zemí.

5.5. Obchodní vztahy Vietnam - Švédsko

Švédsko je jediná země ze západních států, která jako první poskytla podporu Vietnamu (od počátku 1970 do současnosti). Země ze západní a severní Evropy poskytly Vietnamu významnou podporu. Politické vztahy mezi oběma zeměmi jsou na velmi dobré cestě. Vietnam se Švédskem patří mezi země, které jsou neustále posilovány a rozšiřovány v mnoha různých oblastech. Zejména během období, kdy byl Vietnam vystaven tlaku ze strany USA.

¹³⁰ [18], tamtéž

¹³¹ [18], tamtéž

¹³² [18], tamtéž

Švédské království, stejně jako Nizozemí, navázalo diplomatické styky s Vietnamem velmi brzo. K podepsání dohody došlo 11. ledna 1969¹³³. Vietnam později profitoval ze vzájemných obchodních a diplomatických vztahů se Švédskem. Podle statistik jsou však současné obchodní vztahy obou zemí na nízké úrovni. Tento fakt se týká i výměny zboží mezi oběma zeměmi. Přesto od roku 1980 došlo opět k pozitivnímu růstu obratu obchodu mezi Vietnamem a Švédskem.

„V letech 1980-1995 se obchodní obrat se Švédskem dostal na hodnotu 30 mil. USD za rok. Vietnam ve stejném období vyvezl do této země zboží za necelých 10 mil. USD, v roce 1996 pak dosáhl obratu přibližně 100 mil. USD. V roce 1998 bylo pak dosaženo obratu v hodnotě 136 mil. USD, export pohyboval ve výši 58 mil. USD a import 78 mil. USD. V roce 1999 dosáhl bilaterální obchod mezi oběma zeměmi téměř 94 mil. USD“¹³⁴.

Tab 13: Situace ve vývozu z Vietnamu do Švédska v roce 1999

Název zboží	Jednotka		Hodnota (USD)		Hodnota (USD)
Obuv	USD		5 652 538		45 237 004
Oděv	USD		966 658		112 149 438
Káva	T	21	21 210	435	589 920
Pryž	T			241	154 491
Mořské produkty	USD				713 565
Klobouky	T			27	154 694
Rýže	T			86	29 090
Pepř	T			13	45 570
Řemeslná výroba	USD		139 497		1 453 718
Počítačové komponenty a příslušenství	USD				297 626
Suché a čerstvé ovoce	USD				3 972
Obuv všech druhů	USD		3 156 822		16 560 317

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

¹³³ [18]

¹³⁴ [18], tamtéž j

V roce 2000 dovezl Vietnam zboží za „44,021 mil. USD, vývoz činil 55,060 mil. USD“¹³⁵. Mezi nejdůležitější vývozní komodity Vietnamu do Švédska patří obuv, oděvy (bez vlněných) a potravinářské produkty. Vietnam nejčastěji dováží do Švédska telekomunikační zařízení, high-tech, strojírenské výrobky, ocel, chemikálie, elektrická zařízení, apod. Vietnam se domnívá, že současné vyhlídky na oboustranné obchodní vztahy budou krokem k zefektivnění spolupráce v budoucnu. Očekává se rovněž zvýšení obchodu se zbožím v množství, ale i kvalitě.

Obchodní vztahy a přímé zahraniční investice mezi oběma zeměmi v posledních letech vzrostly. Některé velké podniky Švédska, které působí také ve Vietnamu od počátku 1990, pracují efektivně. Mezi tyto podniky patří koncerny jako Kinnevik-Comvik, Ericsson, ABB, IKEA, Electrolux, atd.

Tab 14: Obrat export Vietnam-Švédsko v posledních letech (mld. USD)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	6/2009
Export	62,4	88,2	108,6	133,6	170,9	202,3	224,9	105,7
Import	62,0	113,6	125,2	139,5	164,2	209,2	230,0	98,9
Celkem	124,4	201,8	233,8	273,1	336,1	411,5	454,9	204,6

Zdroj: Vietnam: statistický úřad [2010-08-22]

Oboustranný obrat také v posledních letech vzrostl, průměrná míra růstu se pohybuje v rozmezí 10-15 %¹³⁶.

5.6. Obchodní vztahy Vietnam – Česká republika

Česká Republika vstoupila do EU v roce 2004. Díky tomuto kroku si tak vytvořila příznivé podmínky pro získávání investic, dotací, došlo i ke strukturálním změnám a ekonomickému rozvoji. Vývoj české ekonomiky je hodnocen jako nejlepší za posledních 11 let¹³⁷.

¹³⁵ [18]

¹³⁶ [18]

¹³⁷ [18], tamtéž

V roce 2008 se celková hodnota obrátu zahraničního obchodu mezi Vietnamem a Českou republikou zvýšila o „14 % a dosáhla tak hodnoty 287 mil. USD“¹³⁸. „Česká republika vyváží do Vietnamu zboží v hodnotě asi 34 mil. USD, naopak dovoz z Vietnamu se pohybuje okolo 253 mil. USD v roce 2008. V předcházejícím roce byl dovoz o 33 % nižší, tedy asi 190 mil. USD“¹³⁹.

Hospodářská krize v roce 2009 způsobila zpomalení světové ekonomiky, přesto se vzájemný obrát obchodu mezi oběma zeměmi odhaduje na téměř 300 mil. USD¹⁴⁰.

Vietnam je z hlediska hospodářské spolupráce s Českou republikou významnou destinací. Ve strategii exportu země v letech 2006-2010 byla přijata kontrolní opatření vlády a Vietnam byl zařazen na seznam národních priorit České republiky.

Český vývoz do Vietnamu je tvořen převážně zbožím s vyšší hodnotou. „Podle statistik Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky jsou důležitým vývozním artiklem tkací stroje, které se vyvezly v hodnotě 3,2 mil. USD. Dále následují strojírenské výrobky, ty se vyvezly v hodnotě 3 mil. USD, mléčné a vaječné výrobky pak ve výši 2,7 mil. USD a vozy a náhradní díly také v hodnotě 2,7 mil. USD, jedná se o data roku 2008“¹⁴¹.

Vietnam do České republiky vyváží odlišné zboží než do jiných členských zemí EU. „V roce 2008 vypadal export do ČR následovně: velmi důležitou součástí byla obuv (v hodnotě 59 mil. USD), na druhém místě pak výrobky textilního a oděvního průmyslu (33 mil. USD). Dále následují mořské produkty (30 mil. USD), gumárenské výrobky (16 mil. USD), nábytek a bytové doplňky (13 mil. USD), motorová vozidla (12 mil. USD) a kancelářské stroje (10 mil. USD).“¹⁴²

¹³⁸ [18], tamtéž

¹³⁹ [8]

¹⁴⁰ [8], tamtéž

¹⁴¹ [10]

¹⁴² [8]

6. Budoucí perspektivy hospodářské spolupráce mezi VSR a EU

Obchodní vztahy mezi EU a Vietnamem jsou na velmi dobré úrovni. K tomu přispěla normalizace diplomatických styků. Samozřejmě jak Vietnam, tak i Společenství má zájem na vzájemný vynikajících vztazích, a to ať již obchodních či diplomatických.

6.1. Výhody a nevýhody vyplývající ze vzájemného obchodu

6.1.1. Výhody

Vývozní obrat z Vietnamu do zemí EU má poměrně vysoké průměrné tempo růstu, konkrétně se jedná o 40 %¹⁴³ za rok. V období 1995-2003 exportoval Vietnam téměř 18 %¹⁴⁴ z celkového vývozního obratu do členské zemích EU.

Vietnam využil svou komparativní výhodu a zaměřil se na vývoz výrobků, díky kterým má dominantní postavení na trhu EU.

Aby se i nadále vyvíjel obchod mezi trhem EU a Vietnamem, měl by se Vietnam zaměřit na rozvíjení infrastruktury a také kapacit některých odvětví, zvláště pak zemědělské výroby a zpracovatelského průmyslu. Jde hlavně o dokonalejší zpracování produktů těchto odvětví. Rybolov již částečně prošel změnami, které přispěly ke zvýšení výlovu a kvality produktů. Země by se také měla zaměřit na logistické služby, neboť ty jsou nezbytné jak pro zahraniční, tak mezinárodní obchod.

Současně k růstu vývozu některých zemědělských produktů, jako jsou káva, kešu, čaj, ale také průmyslových produktů jako je oblečení, obuv, apod., které vedly k rychlé transformaci kvality výrobků, designu a pokračující inovaci. Tyto změny zároveň přispěly ke zvýšení zaměstnanosti

¹⁴³ [18]

¹⁴⁴ [18], tamtéž

ve výše zmíněných oborech. Zvýšená poptávka po vietnamském zboží také urychlila ekonomickou restrukturalizaci, a to hlavně v průmyslu, zemědělství a služeb.

6.1.2. Nevýhody

Vývozní zboží Vietnamu je méně pestré a kvalitní než dovozní zboží.

Podniky v této zemi nemají doposud mnoho zkušeností a také patří k novějším subjektům vstupujícím na evropský trh v porovnání s již působícími podniky, které zde nabízejí zboží a služby již desítky let a dokonale znají poptávku kupujících. Podniky také nedokáží na 100 % využít nabízených příležitostí, nejsou dokonale informováni o právních předpisech EU a také mají nedostatek informací o vstupu na tento trh, a to i díky své vzdálenosti. Zvyklosti a tradice jsou v této zemi zcela odlišné v porovnání se západními zeměmi.

Investiční prostředí, infrastruktura, právní systém, komerční prostředí vývozní a dovozní politika stále nejsou na takové úrovni, aby dokázaly přilákat zahraniční investory z EU. Toto by celkově dokázalo zlepšit situaci.

Velikost vývozu zboží z Vietnamu do EU je stále poměrně malá ve srovnání s hospodářským potenciálem Vietnamu a dovozní poptávkou EU.

Vietnam stále není schopen exportovat zpracované výrobky na trh EU. Většinou je exportováno zboží v surovém a nezpracovaném stavu. Tento fakt se netýká pouze produktů zemědělské výroby, ale i lehkého průmyslového zboží a rukodělných výrobků.

Formy vývozu zboží z Vietnamu do EU jsou jednoduché. Zboží je převážně exportováno formou přímého vývozu nebo přes třetí země. Tento vývoz přes třetí země pak není spojen s žádnými jinými formami obchodní spolupráce. Nejde tedy o společný podnik, ani rozvojovou spolupráci. Toto také způsobuje, že podniky Vietnamu nemají pevné postavení na trhu EU.

6.2. Perspektivy

6.2.1. Perspektivy vývoje obchodu mezi Vietnamem a EU

EU:

Pro rozvíjení vzájemného obchodu mezi EU a Vietnamem je samozřejmě důležitá geografická poloha, která je v oblasti jihovýchodní Asie poměrně příznivá. Vietnam má v této oblasti i významné postavení v politické spolupráci s ostatními zeměmi, a to i díky svému členství v ASEANu. Tyto fakty mu umožňují snadněji se zapojit do světové spolupráce, ale i spolupráce s okolními státy. Státy v tomto regionu byly hodnoceny jako rychle rostoucí, některé sousedící státy se dokonce rozvíjejí rychleji než Vietnam. Je to samozřejmě ovlivněno příznivější polohou, ale také klimatickými jevy v regionu.

EU rovněž potřebuje rozšířit vztahy s Vietnamem. Toto by ji pomohlo zlepšit hospodářské, vědecké a technické podmínky pro přilákání dalších oblastí světa, které by měly zájem navázat užší vztahy se Společenstvím.

Vietnam je považován za formu důležitého spojení mezi EU a ASEANem. EU se tedy rozhodla poskytnout Vietnamu řadu výhod, které budou usnadňovat vzájemný obchod, např. poskytnutí Všeobecného systému preferencí. Tento systém velmi často usnadňuje rozvojovým zemím, jako je Vietnam, pronikat na evropský trh.

Vietnam je členem ASEAN a sdružení APEC. Tento vztah a dlouhodobá spolupráce s EU prostřednictvím vztahu Asie a Evropy v rámci uskupení ASEM zajišťují, že Vietnam jako zakládající člen, bude prosazovat užší spolupráci EU a ASEAN. Jako první cíl si stanovil zvýšení obchodu a investic mezi oběma oblastmi. Vietnam si tedy stanovil, že bude dále rozšiřovat spolupráci v mnoha oblastech s EU.

Evropská unie by také chtěla posílit vztahy v oblasti hospodářské soutěže v systému Amerika – Evropa – Japonsko.

Vietnam:

Vietnam je považován za stát, který se snaží podporovat vzájemnou spolupráci v obchodní oblasti s EU. Tuto situaci můžeme pozorovat na vývoji vzájemných vztahů, Vietnam je otevřen další spolupráci s EU, neboť nejen národní hospodářství, ale také obrat zahraničního obchodu a zájem o tuto zemi dosahuje výrazně lepších výsledků. Evropská unie je trh s 545 milióny¹⁴⁵ obyvatel, jejichž poptávka dosahuje více než 20 %¹⁴⁶ světové produkce zboží a služeb. EU obklopují dvě důležité hospodářské oblasti. Samotné Společenství tvoří jádro. Sdružení volného obchodu Evropy je druhá oblast a některé východoevropské země jsou třetí oblastí. To může být v budoucnu příležitost pro zboží vyvážené do Vietnamu.

Vzájemnému růstu obchodu samozřejmě prospěje i fakt, že Vietnam je členem Světové obchodní organizace.

Do budoucna se plánuje rozvoj hospodářské spolupráce mezi Vietnamem a EU, jehož rozsahem by si mohly zajistit spolupráci s USA, Japonskem a dalšími zeměmi v tomto regionu.

V budoucnu bude pozitivní podpora ze strany EU samotné a každého členského státu vytvářet příznivé podmínky pro Vietnam v oblasti vědy a techniky. Tím se výrazně ovlivní vývoz zboží z Vietnamu, konkrétně dojde ke zlepšení kvality, čímž se zvýší konkurenceschopnost výrobků v porovnání s jinými zeměmi. Je vyžadována vysoká kvalita, která je garantovaná některou mezinárodní normou. Při vývozu zboží z Vietnamu jsou tyto záruky základním kritériem, které bude podporovat zemi na trhu v této konkurenci. Zároveň to povede ke zvyšování vývozu zboží.

6.2.2. Výzvy v obchodní spolupráci mezi Vietnamem a EU

Obchodní právo Vietnamu nebylo ještě dokončeno, což samozřejmě způsobuje komplikace při obchodování. Právo je důležitým nástrojem pro zajištění ekonomického rozvoje a úspěšné integrace do světového obchodu. Hospodářská spolupráce se velmi dobře koordinuje přes instituce, což je populární trend v mezinárodní oblasti. Právní systém Vietnamu není v souladu s mezinárodními pravidly, což značně komplikuje jeho působení na mezinárodních trzích.

¹⁴⁵ [17]

¹⁴⁶ [17], tamtéž

Konkurenceschopnost vietnamských podniků na mezinárodních trzích je malá. Většina podniků se zaměřuje na dva aspekty, a to řízení a techniku. Země nebyla schopna vytvořit opatření a podmínky, které by podporovaly podniky, zvyšovaly jejich produktivitu a kvalitu výrobků, čímž by výrobky byly schopné konkurovat. V porovnání s ostatními rozvojovými zeměmi v Asii má Vietnam mnoho výhod při vývozu zboží do EU. Je schopný konkurovat chudým zemím Afriky, Pacifiku, stejně jako některým zemím východní Evropy. Z části proto, že tyto země mají preferenční obchod odděleně podle Dohody z Lomé nebo na základě dalších dohod.

Všeobecně Vietnamu chybí zkušenosti s fungováním trhu v obchodní oblasti, nezná zákony, podnikatelskou kulturu trhu EU a marketingové informace. Není schopen dokonale porozumět trhu EU. Vietnamské podniky stále vykazují nízkou produkci. Znalost marketingu a jeho využití v praxi jsou velmi malé. To je problém, který bude postupně způsobovat ztrátu povědomí o místních produktech.

Dalším podstatným omezením je nedostatek finančního a lidského kapitálu a materiálních zdrojů. Vývoz textilního zboží do zemí EU se děje prostřednictvím zprostředkovatelů, jako jsou Hongkong, Tchaj-wan, Jižní Korea a Německo. Vietnam ale plně nevyužívá vývozní kapacity, poptávka po produktech je v zemích Společenství vyšší než nabídka.

Mnoho druhů zboží je omezeno kvótami, nejen obchodními. Tyto kvóty omezující produkci vyžadují kvalifikované pracovníky a moderní vyspělou techniku. Toho se zemi nepodařilo stále dosáhnout. V budoucnu by se trh měl dále rozšiřovat. Pokud nebude investováno do nových technologií, nebudou zde takové možnosti pro další rozvoj trhu. Spolu se souborem kvót je to způsob, jakým Vietnam může ovlivnit vstup na trh a vývoz přímo na trhy v EU.

Na druhou stranu podle odborníků z EU má Vietnam nakročeno k mezinárodní ekonomické strategii. Co může ovlivnit tento vstup, je fakt, že se jedná v mezinárodním měřítku o malou ekonomiku, ve které dochází často k politickým změnám, které snižují investiční přitažlivost daného teritoria. Dále se také jedná o změny v daňové politice, regulaci sazeb na domácím trhu. Je třeba důvěřovat EU pro vytvoření dlouhodobých vztahů.

6.3. Řešení

K posílení obchodních vztahů mezi Vietnamem a EU je třeba vzájemná aktivní spolupráce obou stran.

6.3.1. EU

EU stanovila poměrně příznivé priority ve své politice vůči Vietnamu. Snaží se tím podporovat rozvoj dalších obchodních vztahů na obou stranách v podobě zvýšených kvót pro vývoz některých výrobků, hlavně z Vietnamu, stejně tak i možnost Vietnamu využívat Systém všeobecných preferencí (GSP), který usnadní Vietnamu uznání ekonomiky za tržní hospodářství.

Přístup na trh EU je velice rozmanitý, protože EU zahrnuje 27 členských států a každá země má stanovena trochu odlišná pravidla. To je také důvod, proč dochází k pravidelné výměně informací o trzích ve Společenství.

Pro Vietnam jsou informace o dění na trhu EU velmi důležité pro odbyt zboží. Pro řešení problémů s odbytem zboží z Vietnamu by měla být pozitivní pomoc na obou stranách, zejména aktivnější poskytování potřebných informací ze strany EU o položkách, kterými výrobce může ve Vietnamu splnit standardy EU. Tato pomoc je velmi podstatná na podporu širšího obchodu, tedy pro vstup Vietnamu na jednotný evropský trh. Jde hlavně o daňový systém s univerzálním přístupem, opatření k rušení kvót a imigrační procedury, požadavky na kvalitu, cenu, atd. EU by měla aktivně ve spolupráci s Vietnamem kontrolovat původ zboží, aby se zabránilo podvodům ve vývozu Vietnamu do EU.

Při výměně informací by EU měla být více aktivní, usnadňovat a podporovat spolupráci s Vietnamem ve svůj prospěch. To umožňuje členským státům EU v oblasti obchodu a podnikání získat informace o Vietnamu, aby se zabránilo pesimistickým názorům, který považují vzájemný obchod za riziko.

Často se také mluví o otázkách, které jsou politicky citlivé, tzn. demokracie, lidská práva a kulturní rozdíly. Vietnam by měl odstranit překážky v oblasti lidských práv a demokracie.

Ze strany EU by mělo být vyvíjeno úsilí k posílení vědomí o podnicích a jejich vývozu na obou stranách. EU podporuje vztahy, na kterých se Společenství s touto zemí dohodlo v Dohodě o vzájemném obchodu.

6.3.2. Vietnam

Vietnam by měl mít zvýšit své priority v politice vůči partnerům z EU v reakci na dohodu o vzájemném obchodu mezi Vietnamem a EU. Vietnam zároveň musí vyhlásit právní systém, v němž bude obchodní právo v souladu s předpisy Společenství.

V aktivní spolupráci na trhu EU postrádají vietnamské podniky informace o dění na trhu, proto je Vietnam často v nevýhodě při uskutečňování obchodu.

Vietnam potřebuje, aby k zajištění stabilního trhu, byla vytvořena politika "pravidel hry", tedy přesně stanovená pravidla, a cenová politika. Vietnam bude také muset mít vhodné strategie pro každého majitele podniků, aby se lépe využívaly nové výhody, které EU upřesnila pro reputaci exportu z Vietnamu.

➤ Řešení státu

- Vybudovat dokonalý právní rámec pro usnadnění vývozu

Pravidla právního systému a úprava nařízení nejsou vhodná a zcela jasná. Je třeba zaměřit se hlavně na obchodní právo, zákon o domácí investiční podoře a zákon upravující zahraniční investice.

Rovněž je třeba provést zásadní změny v metodách řízení dovozu. Zlepšit využívání celních nástrojů, technických překážek, kvót, daní, proti-dumpingových opatření a vyrovnávacího cla. Pokusit se překonat překážky v politice ochrany, důležitá je ochrana produkce zemědělských výrobků. Tento fakt a celní reformy jsou důležité k odstranění daňového režimu s ohledem na minimální povinnou daň.

Součástí je samozřejmě pokračování v podpoře správních reformy v oblasti obchodu, odstranit problematické postupy a vytvořit stabilní prostředí. Usilovat o vytvoření psychologické podpory pro podnikatele, aby mohli přijímat dlouhodobý investiční kapitál.

- Rozvoj klíčových vývozních komodit

Vietnam by se také měl zaměřit na specifickou politiku pro rozvoj klíčových vývozních komodit. K tomuto rozvoji je třeba využít zahraniční kapitál, daňové pobídky a vytvořit příznivé podmínky pro podnikání ve výrobních podnicích.

Hlavní vývozní položky Vietnamu, obuv a textil, by měly získat zvláštní opatření v oblasti vývozu a výroby. Skutečné příjmy z vývozu jsou poměrně nízké (25-30 % tržeb). Proto by se Vietnam měl zaměřit na politiky podporující výrobní společnosti, aby vietnamské společnosti mohly vyvézt produkty přímo na trh EU. Politiky by se ovšem měly věnovat problematice kvality zboží, vkusu evropských spotřebitelů, zvýšení vývozu surovin a hotových výrobků. Zároveň je třeba podporovat přímý export.

Mezi další žádané produkty na trhu EU patří řemeslné výrobky, bytový nábytek, turistické mapy, hračky, elektronika a mořské produkty. Vietnam by si měl stanovit konkrétní politiky, které budou podporovat podniky vyrábějící tyto výrobky v jejich dosavadní činnosti. Dále by měl mít zájem, aby podniky investovaly kapitál do moderních technologií, které by vedly k rozšíření objemu produkce, zvýšení produktivity a kvality výrobků. Diverzifikace výrobků a postupné zvyšování jejich objemu na trhu EU by bylo považováno za velmi efektivní završení celé strategie.

Zemědělské produkty, které se nejvíce vyvážejí na trh EU, jsou káva, čaj, pepř, kešu, kaučuk, exotické druhy ovoce a zeleniny. Státy vypracovávají strategii, která by podpořila kapitálové investice. Zároveň by se začaly používat intenzivní moderní technické aplikace. Díky těmto inovacím by pak bylo dosaženo vyšších výnosů, výrobky by dosahovaly vyšší kvality a splňovaly určité normy. Zajištěny by byly nízké náklady.

V současné době je velký objemový rozdíl mezi vývozem do EU a dovozem z EU. Pokud by se Vietnamu podařilo zvýšit dovoz technologií z EU, vyrovnala by se platební bilance. EU by se nesnažila snížit dovoz z této země. Dovoz moderních technologií by zároveň vedl ke změně

struktury vývozu, hlavně pak na trh EU. Toto je efektivní metoda, jak zvýšit a zkvalitnit vývozy na trh EU.

Dovážené technologie z EU mohou zefektivnit následující:

- (1) vládní investice,
- (2) přilákat evropské investory k účasti na investování a výrobě zboží, které by se dále vyváželo na trh EU nebo ostatní trhy.

Vietnam by měl tedy zavést preferenční politiku pro investory z EU a poskytnout jim pobídky a výhody, na které mají podle zákona o zahraničních investicích ve Vietnamu nárok.

- Úvěrová podpora pro exportéry

Podniky začnou využívat efektivních fondů podpory exportu. Získají tak úvěry s nízkými úrokovými sazbami, díky kterým budou moci investovat do pracovního kapitálu a do obnovy zařízení. Mohou získat i vývozní úvěry, které jim umožní vstoupit na trh EU.

Vláda by také musela zajistit rovnost pro získávání těchto úvěrů pro všechny podniky ze stejného hospodářského odvětví. Pomoci podnikům získávat tyto úvěry od bank a jiných finančních institucí. Zjednodušit také postupy, kterými musí firmy projít, pokud chtějí získat konkrétní úvěr.

Vláda by také měla podpořit zřízení specializovaného komerčního bankovního sektoru pro malé a střední podniky. Rovněž svými pobídkami přilákat účast podniků, včetně velkých podniků se státní účastí a dalších mezinárodních organizací.

Zavést preferenční úrokovou sazbu pro malé a střední podniky při výrobě a vývozu do EU. To by platilo i pro podniky, které efektivně vyrábí nové produkty nebo se podílí na výzkumu nových technologií a jejich aplikaci.

➤ **Řešení podniků**

- Zvolení vhodné metody, která by umožnila proniknout distribučními kanály na trh EU.

- (1) Důležitá je podpora přímého exportu.
- (2) Joint venture – pod touto formou je samozřejmě také možné vstoupit na trh EU. JV používá licenci ochranné známky.
- (3) V budoucnu by také vietnamské podniky mohly na trh EU vstupovat ve formě přímých investic. Aby došlo k této situaci, musí podstatně zvýšit kvalitu svých výrobků a oni se budou moci stát silnými podniky.

Při pronikání na trh potřebují podniky znát další nutné charakteristiky daného trhu:

- ✓ kapacitu trhu,
- ✓ preference a vkus zákazníků,
- ✓ distribuční kanály,
- ✓ konkurenci,
- ✓ cenu, atd.

Velmi důležité při pronikání na trh jsou pak následující čtyři charakteristiky:

- ✓ pochopení spotřebitelské preference,
- ✓ nižší výrobní náklady,
- ✓ zajištění dodacích lhůt,
- ✓ udržení jisté kvality výrobků.

- Zvýšení investic a zlepšení řízení zdrojů k výrobě zboží vhodného pro trh EU

Vietnamské podniky by se měly snažit využít každé příležitosti k výzkumu trhu a preferencí zákazníků. Zaměřit se především na zákazníka, jeho potřeby a přání. Toto je velmi účinné opatření, které povede ke zlepšení a diverzifikaci produktů.

Vietnamské podniky chtějí vytvořit odpovídající zdroje, k tomu potřebují zvýšení investic a zlepšení řízení. Pro vývoz do EU od roku 1996 byly Vietnamu poskytnuty preferenční výhody. Podniky tedy musí překonat nové technické překážky. Pro lepší pronikání podniků na trh EU by se mělo posílit uplatňování systémů řízení ISO 9000, ISO 14000 a HACCP. Tím by si podniky zajistily stabilní odbyt pro své výrobky. Systém HACCP se používá pro podniky zpracovatelského průmyslu, ISO 14000 se vztahuje na průmysl, který negativně ovlivňuje životní prostředí a ISO 9000 platí pro podniky z jiných odvětví.

➤ **Jiné řešení**

- Pro trh:

EU je rozsáhlý trh s velkým potenciálem pro Vietnam. V současné době se vývozní obrat Vietnamu stále zvyšuje. Vietnam vyváží své výrobky do všech zemí EU a vzniká mu tak nárok na daňové pobídky ze strany EU.

Avšak v této době bude mít zboží z Vietnamu potíže. Proto vietnamské podniky potřebují najít rozumné řešení, které by vedlo ke zvýšení exportu a dokázalo by ho udržet delší dobu. Vietnam potřebuje konkrétní řešení, aby získal stabilitu na trhu. EU si samozřejmě cení snahy Vietnamu, což je výhoda pro působící a vstupující podniky. Podniky by měly být seznámeny s konkurencí Vietnamu na trhu EU. Pokud nejsou dopředu obeznámeny se situací, nebudou mít jejich výrobky určité postavení na trhu EU.

Na trhu EU je velká konkurence, díky již existujícím obchodním vztahům je vstup snazší, ale přesto je poměrně těžké se zde udržet. Aby bylo vietnamské zboží konkurenceschopné na trhu EU, bude nutné aby Vietnam sledoval změny dle sezóny a vkusu obyvatel jednotlivých členských států. V minulosti bylo vietnamské zboží odmítáno poptávajícími, neboť podniky nevěnovaly pozornost vkusu poptávajících. Vietnamské podniky by se také měly zaměřit na marketing a propagaci svých výrobků v reklamách.

Tedy k minimalizaci těchto omezení musí vlády a podniky obou stran posílit výměnu informací. EU a Vietnam si vyměňují informace navzájem prostřednictvím informačních kanálů, aby podniky obou stran měly vždy potřebné informace včas. Tato práce se neukázala jako velmi efektivní. Ke vzájemnému obchodu je nezbytné pochopit výhody a nevýhody obou zúčastněných stran.

Trh EU se v budoucnu po vstupu nových členů ještě dále rozšíří, a to by mohl být impuls pro Vietnam, aby se zaměřil na zdokonalování obchodní spolupráce. Může ovšem nastat i opačná situace, a to že obchodní vztahy mezi Vietnamem a EU budou částečně sníženy po vstupu nových členských států. Tyto nové státy se budou snažit o co největší export vlastních produktů a Společenství je bude samozřejmě podporovat.

Proto by vláda Vietnamu měla v této době co nejvíce posílit spolupráci s EU ve všech směrech. Došlo by k podpoře obchodních vztahů obou stran a aktivnější spolupráci by se trh EU ještě více otevřel pro ostatní členské země ASEAN. Podniky z Vietnamu by také měly usilovat o přístup na trh EU, stejně tak urychlení svého vývozu přímo na trhy EU.

Lze konstatovat, že na podporu vývozu EU na trh Vietnamu, by se měla EU zaměřit na investování v této destinaci. Tím by se vzájemné vztahy také rozvíjely. Dalším krokem může být vytváření zdrojů pro export z Vietnamu podle norem EU, podpora obchodu, zvýšení aktivit na trhu EU a mnohá opatření na podporu podniků vyvážejících do EU. Naopak vietnamské podniky by se měly zaměřit na zlepšení kvality výroby, aby dosáhly stanovených podmínek a splnily mezinárodní technické normy jako ISO 9000, ISO 14000, HACCP (kritické kontrolní body a analýza škodlivých složek při zpracování). Po splnění všech těchto podmínek by se jim podařilo překonat technické překážky trhu EU.

- Řešení výrobku

Prvním důležitým krokem je zlepšení zboží vyváženého z Vietnamu, aby mohlo být prodáváno za standardní evropské ceny. Výrobky by také měly být schopny konkurovat flexibilním obchodním metodám. Pokud chtějí podniky zvýšit vývoz do EU, musí mít vybudovanou konkrétní strategii pro různé výrobky. Tato strategie také musí brát v potaz měnící se situaci na trhu. Důležitá je také kvalita výrobků, ty musí splňovat určité normy, aby mohly být exportovány na evropský trh. Součástí je i kvalita materiálu, ze kterých jsou konkrétní produkty vyráběny. Je tedy rovněž důležité zaměřit se na nové postupy a technologie při výrobě a zavedení nových moderních strojů. S přijutím těchto opatření bude vyvážená produkce schopna konkurovat na trhu EU.

Pro každý typ exportní strategie by mělo také být uvedeno, že vietnamské společnosti přispívají k diverzifikaci zboží vyváženého do EU. V rozvoji obchodních vztahů je v neposlední řadě nutné, aby Vietnam zlepšil kvalitu vyváženého zboží. To jsou pouze okamžité problémy, které je třeba neodkladně řešit, pokud Vietnam počítá s dlouhodobou spoluprací s EU. Na světovém trhu mají jednotlivé produkty Vietnamu vysoké postavení, konkrétně elektronické výrobky, různé komponenty, apod. V roce 2000 se vývozní obrat dostal na hodnotu téměř 1 mld. USD¹⁴⁷.

¹⁴⁷ zdroj

Vietnam a EU mají zvláštní program pro odstranění překážek ke vzájemnému zlepšení propojení obchodu, což je významnou zárukou pro vytvoření základů pro další rozvoj pevnějších vztahů v budoucnu.

Na konferenci mezi zástupci podniků z členských států EU se zástupci vietnamských podniků, která se konala v Hanoji v říjnu 2000, se řešily problémy rozšiřující se spolupráce. EU žádala po Vietnamu, aby se pokusil navrhnout nová řešení pro rozšíření a prohloubení trhu dále do EU. Vietnamští zástupci došli k závěru, že nemají dostatek informací o trhu EU a také nejsou včas o probíhajících změnách informováni. Také je zapotřebí, aby Evropská unie měla dostatek informací o socioekonomické sféře Vietnamu.

- Podpora vývozu do EU

Aktivita, které vedou k podpoře vývozu do EU, jsou hlavním cílem podniků, ale v současné době je důležitější státní podpora.

- Státní podpora vývozu do EU

Pro podporu podniků z Vietnamu, které se snaží se svými produkty proniknout na trh EU, by stát měl zavést v oblasti pomoci řadu činností, a to například:

- ✓ Podporovat postavení podniků na trhu EU, a to podpisem oboustranných či mnohostranných smluv a vytvořit příznivý právní rámec pro podporu exportu.
 - ✓ Vláda otevřela trh jako první a měla by tedy nabádat podniky k vývozu a podporovat vývoz nejdůležitějších komodit.
 - ✓ Stát by měl podporovat účast podniků na veletrzích, seminářích nebo konferencích, které jim pomohou usnadnit vstup na trh a také jim jsou schopny nabídnout informace o tomto trhu, např. jaká velká je poptávka a po jakých produktech. Součástí by samozřejmě měly být i informace o tomto trhu.
 - ✓ Podporovat podniky, které se snaží proniknout na zahraniční trhy
 - ✓ Posílení vývozních subvencí
- Rozvoj lidských zdrojů na podporu exportních aktivit

Lidská práce je velmi důležitý faktor ve výrobním procesu. Je nedílnou součástí výroby kvalitních výrobků, které pak jsou pak schopny lépe uspokojovat potřeby spotřebitelů. Kromě vybavení v podobě moderních strojů a zařízení, které vyžadují kvalifikovaný technický personál a pracovníky. Vietnam se bohužel potýká s problémem nedostatku technických pracovníků a také pracovníků, kteří mají vysokou kvalifikaci pro různé pozice. Proto je konkurenceschopnost zboží na mezinárodních trzích nízká. Vláda a také podniky by se měly zaměřit na poskytování intenzivních odborných vzdělávacích programů. Prioritním cílem by se mělo stát vytvoření týmu vysoce kvalifikovaných pracovníků ve zpracovatelském průmyslu a ostatních oborech. Země by také mohla využít v rámci mezinárodní podpory rad a zkušeností techniků ze zahraničí nebo své techniky posílat na stáže, aby nasbírali zkušenosti v rozvinutých zemích. Kromě vzdělání techniků, je samozřejmě důležité také vzdělání obchodníků, kteří budou vyjednávat o obchodě a budou vyjednávat nejpříjemnější podmínky, tak aby byl obchod výhodný pro obě strany a výrobky byly konkurenceschopné na trhu EU.

Závěr

Jako cíl mé práce jsem si stanovila provést analýzu zahraničně-obchodních vztahů této země. V průběhu psaní práce jsem se setkala s nedostatkem informací z posledních několika let, byla jsem tedy často nucena využít starších statistických údajů. Internet není zcela spolehlivý zdroj, já jsem však nejčastěji využívala stránek Statistického úřadu Vietnamu, jehož data by měla být pravdivá.

Tato země je pro realizaci obchodní výměny s EU velmi zajímavá. Jedná se o zemi s komunistickým zřízením. Zemí s tímto zřízením již mnoho není, a proto je obrat obchodu této země překvapivý. Vietnam je však uznán jako země patřící mezi tržní ekonomiky. Tento fakt usnadňuje pozici zboží z Vietnamu před diskriminací pomocí předpisů MFN a GSP.

Z pohledu národního hospodářství je pro zemi nejdůležitější hlavně produkce obuvi a textilií. Součástí vývozu je také elektronika a ostatní produkty lehkého průmyslu. Země samozřejmě vyváží exotického druhu ovoce a rýži.

Evropská unie by se také měla zaměřit na větší otevření trhu pro zboží z Vietnamu a podporovat vstup této země na svůj trh. Tím se podstatně rozšíří vzájemná spolupráce a z ní budou v budoucnu plynout další výhody. Vietnam i EU se zaměří na svou komparativní výhodu a dojde k lepšímu využívání pracovní síly této země. Díky rozšíření spolupráce se pak Vietnam bude moci ještě více integrovat do světové ekonomiky.

Pozice Vietnamu se také samozřejmě posiluje díky členství v mezinárodních organizacích jako jsou ASEAN, APEC a WTO. Díky tomu se také posiluje pozice Vietnamu v regionu. Vzájemný obchod mezi Vietnamem a EU bude mít v budoucnu také pozitivní vliv na vývoj vztahů mezi ostatními zeměmi regionu.

Vietnam a EU podepsaly Dohodu o spolupráci obou stran 17. července 1995. Tím byl vytvořen právní rámec pro dlouhodobý vztah. Tento vztah se v průběhu posledních patnácti let velmi silně rozvinul a neustále rozvíjí.

Mezinárodní spolupráce obecně a spolupráce s EU má velmi důležitou roli v ekonomickém vývoji socialistického Vietnamu. Dohoda mezi Evropským společenstvím a Vietnamskou socialistickou republikou vytvořila příležitosti pro dobrou spolupráci na obou stranách. Na konferencích se představitelé vlády a podnikatelé učí poznávat trh krok za krokem a bojovat za zlepšení efektivity partnerství.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

- [1] ARIYAH, Jeremy. *Jihovýchodní Asie: Kambodža, Hongkong, Laos, Filipíny, Singapur, Thajsko, Vietnam: turistický průvodce*. Brno: Nakladatelství Jota, 2006. 819 s. ISBN 80-7217-400-2.
- [2] BUI HUY , Khoat. *Podpora obchodu a investic mezi EU a Vietnamem na počátku 21. století*. Hanoj. Khyx : [s.n.], 2001. 264 s.
- [3] KLINDEROVÁ, Iva; ZBOŘILOVÁ, Iva. *Vietnamská socialistická republika*. Brno: Nakladatelství Jota, 2006. 819 s. ISBN 80-7217-400-2.
- [4] NILSSON, Lars. *Two way trade between unequal partners: the EU and the developing countries*. Berlin: Heidelberg, 2007. 127 s. ISBN 1610-2678.

Časopisy:

- [5] NGUYEN TUYEN, TRAN. Trh EU a možnosti k rozšíření vývozu zboží do Vietnamu na trhu. *Časopis Vietnam ekonomický výzkum*. 2002, 2, s. 42. ISSN MV2158.

Internetové stránky:

- [6] *BIS Papers - BIS* [online]. 2005 [cit. 2010-08-22]. Monetary policy in Vietnam: the case of a transition country. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.org/publ/bppdf/bispap31t.pdf>>.
- [7] *CUTS Centre for International Trade, Economics & Environment (CITEE)* [online]. 2004 [cit. 2010-08-22]. Trade and Investment between Vietnam and India: Past, Present and Prospects. Dostupné z WWW: <<http://www.cuts-citee.org/PDF/Backgdr-Vietnam.pdf>>.
- [8] *Český statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2010-08-22]. Statistika zahraničního obchodu. Dostupné z WWW: <<http://apl.czso.cz/pll/stazo/STAZO.STAZO>>.
- [9] *European Union* [online]. 2009 [cit. 2010-08-22]. Economic and Commercial Counsellors. Green book 2009: EU Commercial Counsellors Report on Vietnam. Dostupné z WWW: <http://www.delvnm.ec.europa.eu/eu_vn_relations/trade_economic/Greenbook_09.pdf>.
- [10] *Ministerstvo Průmyslu a obchodu* [online]. Praha: 2009 [cit. 2010-08-22]. [7] Strategie prosazování obchodně-ekonomických zájmů ČR ve Vietnamu. Dostupné z WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument17629.html>>.
- [11] *Mountain and Sea* [online]. 2009 [cit. 2010-08-22]. Mountain and Sea: Vietnam- SAPA. Dostupné z WWW: <<http://mountain-n-sea.blogspot.com/2009/02/vietnam-sapa-and-fan-si-pan.html>>.
- [12] *Sopka.cz* [online]. 2000 [cit. 2010-08-22]. *Obecné geografické podmínky*. Dostupné z WWW: <http://zeme.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=212&klic=1212>
- [13] *The national Assembly of the Socialist Republic of Vietnam* [online]. 2007 [cit. 2010-08-22]. [8] Perspektivy Vietnam hospodářské vztahy - Evropská unie 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.na.gov.vn/htx/Vietnamese/C1461/default.asp?Newid=4913#Tek244E5sKn5>>.

- [14] *UNdata* [online]. 2010 [cit. 2010-08-22]. Economically active population by sex, 13 age groups (ILO estimates/projections). Dostupné z WWW: <<http://data.un.org/Data.aspx?d=ILO&f=srID%3A4230>>.
- [15] *Vietnam* [online]. 2010 [cit. 2010-08-22]. Background Note: Vietnam. Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/4130.htm>>
- [16] *Vietnam.cz* [online]. 2008 [cit. 2010-08-22]. Informace o Vietnamu. Dostupné z WWW: <<http://www.vietnam.cz/Info-o-Vietnamu/>>
- [17] *Vietnam: ministerstvo plánování a investic* [online]. 2009 [cit. 2010-08-22]. [9] Příspěvek přímých zahraničních investic pro hospodářství Vietnam. Dostupné z WWW: <<http://www.mpi.gov.vn/portal/page/portal/bkhdt/dtttnn%28fdi%29/mtdt?action=2>>.
- [18] *Vietnam: statistický úřad* [online]. 2010 [cit. 2010-08-22]. [10] Údaje v článku: Hodnota dovozu a vývozu. Dostupné z WWW: <<http://www.gso.gov.vn/default.aspx?tabid=629&idmid=4>>
- [19] *Zemepis.com* [online]. 2002 [cit. 2010-08-22]. Státy podle počtu obyvatel. Dostupné z WWW: <<http://www.zemepis.com/obyv.php>>.